

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

Kraków

Nr 3

Marzec 1947 r.

TREŚĆ

A. CZĘŚĆ URZĘDOWA

DEKRETY:

Poz. 33 z dnia 3 lutego 1947 r. o stopniu inżyniera.

ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA MINISTERSTWA OŚWIATY:

- Poz. 34 z dnia 23 listopada 1946 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra WR, i OP, z 25. III. 1937 r. o Komitetach Ochrony Przyrody.
- Poz. 35 z dnia 30 grudnia 1946 r. w sprawie interpretacji przepisów o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia.
- Poz. 36 z dnia 16 stycznia 1947 r. w sprawie opłat szkolnych za dzieci pracowników.
- Poz. 37 z dnia 31 stycznia 1947 r. w sprawie wydawania świadectw zastępczych.
- Poz. 38 z dnia 17 stycznia 1947 r. w sprawie otwarcia Państw. Szkoły Przysp. Spółdz. I stopnia w Łuczycach.
- Poz. 39 z dnia 13 listopada 1946 r. — instrukcja w sprawie organizacji pracy podinspektorów szkolnych do spraw oświaty i kultury dorosłych.

OKÓLNIKI I ZARZĄDZENIA KURATORIUM:

- Poz. 40 Okólnik z dnia 11 lutego 1947 r. w sprawie nastrojów panujących w harcerstwie.
- Poz. 41 Okólnik Nr. 2 z dnia 11 marca 1947 r. w sprawie druków ścisłego zarachowania.
- Poz. 42 Okólnik z dnia 14 marca 1947 r. w sprawie czynszów za mieszkania służbowe i przydzielone.
- Poz. 43 z dnia 3 lutego 1947 r. w sprawie zaświadczeń uczniowskich.
- Poz. 44 z dnia 24 lutego 1947 r. w sprawie nadużywania telefonów służbowych.
- Poz. 45 z dnia 25 lutego 1947 r. w sprawie egzaminu w liceach pedagogicznych.
- Poz. 46 z dnia 26 lutego 1947 r. w sprawie akcji dokształcającej wśród funkcjonariuszy M. O.
- Poz. 47 z dnia 28 lutego 1947 r. w sprawie „Dnia ochrony przyrody“.
- Poz. 48 z dnia 28 lutego 1947 r. w sprawach: I. religii wyznania Polsk. Nar. Kośc. Kat. III. Wydawnictw kościuszkowskich. IIII. Zaliczek na wyjazdy służbowe prac. O. i K. D.
- Poz. 49 z dnia 1 marca 1947 r. w sprawie wydawnictw Związku Gospodarczego Miast Morskich.
- Poz. 50 Ogłoszenia i komunikaty: a) Ogłoszenia o zagubieniu legitymacyj. b) Komunikat w sprawie wzajemnych stosunków Szkół Okr. Szk. Krakowskiego i Wrocławskiego. c) Komunikat P.C.K. d) Komunikat Wytwórni Pomocy Naukowych.

B. CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

1. Współdziałanie rodziców w pracy wychowawczej szkoły — Alfred Romanowicz.
2. Zagadnienie współdziałania wojska w pracy wychowawczej — Stanisław Żytyński.
3. Przegląd ostatnich wydawnictw — Wł. Ż.
4. Kronika i Sprawozdania.

CZĘŚĆ URZĘDOWA

Poz. 33

DEKRET

z dnia 3 lutego 1947 r.

o stopniu inżyniera.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. I. poz. 1) — ada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1 Stopień inżyniera jest stopniem zawodowym; związany ze stopniem tytuł uzupełnia się przez określenie specjalności.

Art. 2. Stopień inżyniera uzyskują osoby, które ukończyły studia w zakresie nauk technicznych, rolnictwa, ogrodnictwa i leśnictwa w szkołach akademickich lub w szkołach wyższych nieakademickich, na podstawie programów i porządku studiów i egzaminów przepisanych przez Ministra Oświaty dla uzyskania stopnia inżyniera.

Art. 3. Minister Oświaty może organizować przy szkołach wyższych dla pracowników zawodów technicznych, rolniczych, ogrodniczych i leśnych specjalne kursy o zakresie kształcenia zawodowego nie niższym, niż w szkole wyższej nieakademickiej, których absolwenci będą uzyskiwać na podstawie przepisanych egzaminów stopień inżyniera.

Warunki przyjęcia na kurs, programy, porządek studiów i egzaminów określa Minister Oświaty w porozumieniu z zainteresowanym ministrem.

Art. 4. Minister Oświaty w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określa szkoły i kursy techniczne wojskowe, których absolwentom przysługuje stopień inżyniera.

Art. 5. Stopień inżyniera przysługuje absolwentom zagranicznych szkół technicznych, rolniczych, ogrodniczych i leśnych, które Minister Oświaty w porozumieniu z właściwym ministrem uzna za równorzędne ze szkołą wyższą polską.

Potwierdzenie posiadania tego stopnia wydaje na żądanie Minister Oświaty.

Art. 6. Osoby, które ukończyły szkołę inżynierską im. Wawelberga i Rotwanda w Warszawie, Państwową Szkołę Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie, Państwową Wyższą Szkołę Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie, Szkołę Inżynierską w Poznaniu, Państwową Szkołę Budowy Maszyn w Poznaniu, Państwową Wyższą Szkołę Budowy Maszyn w Poznaniu, Państwową Wyższą Szkołę Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu, Wyższą Szkołę Lasową we Lwowie, Kurs Geometrów w Politechnice Lwowskiej, Kurs Geometrów w Politechnice Warszawskiej, Kursy Przemysłowo-

wo-Rolnicze w Warszawie, Wyższą Szkołę Rolniczą w Warszawie, Wyższą Szkołę Ogrodniczą w Warszawie, Wyższe Kursy Leśne w Warszawie, 3-letni kurs Studiów Państwowej Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie oraz techniczne szkoły wojskowe, których wykaz ogłosi Minister Oświaty w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, uzyskują stopień inżyniera z chwilą wejścia w życie niniejszego dekretu.

Osoby, które uzyskały stopień magistra w zakresie fizyki na Wydziale Ogólnym Politechniki Lwowskiej, uzyskują z chwilą wejścia w życie niniejszego dekretu stopień inżyniera, nie tracąc posiadanego stopnia magistra.

Potwierdzenie uzyskania stopnia inżyniera na zasadzie niniejszego artykułu wydaje Minister Oświaty, który przekazać może to prawo określonym przez siebie szkołom.

Art. 7. W ciągu 7 lat od wejścia w życie niniejszego dekretu otrzymują stopień inżyniera osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia średniej szkoły zawodowej technicznej, rolniczej, leśnej lub ogrodniczej, jeżeli

a) wykażą się conajmniej 10-letnią praktyką zawodową po ukończeniu studiów w dziale pracy odpowiadającym kierunkowi tych studiów, w tym nie mniej jak 3 lata na stanowisku powierzonym zazwyczaj inżynierom, praktyka winna być potwierdzona przez właściwą organizację zawodową wskazaną przez Komisję Centralną Związków Zawodowych,

b) przedstawiają zadowalniające sprawozdanie z odbytej praktyki,

3) złożyły egzamin w zakresie swej specjalności, wykazujący ich umiejętność rozwiązywania zagadnień na poziomie wymaganym od absolwentów odpowiednich szkół wyższych nieakademickich; od egzaminu mogą być zwolnione osoby, które posiadając wykształcenie 6 klas gimnazjalnych lub równorzędne, ukończyły przed dniem 1 września 1939 r. szkołę mierniczą i złożyły egzamin na mierniczego przysięgłego.

Stopień nadają komisje dla weryfikacji inżynierów dla poszczególnych specjalności, powołane przez Ministra Oświaty przy szkołach wyższych.

Każda komisja składa się z pięciu członków i dwóch zastępców. Przewodniczącemu komisji, dwu członków i jednego zastępcę mianuje na jeden rok Minister Oświaty spośród profesorów szkół akademickich lub nauczycieli szkół wyższych. Dwu członków komisji i jednego zastępcę mianuje na jeden rok Minister Oświaty w porozumieniu z właściwym ministrem spośród wysoko kwalifikowanych pracowników odpowiedniej gałęzi gospodarstwa narodowego.

Rozporządzenie Ministra Oświaty określi szczegółowo przepisy o trybie działania komisji, zakresie sprawozdań i egzaminach oraz ustali wysokość opłat za weryfikacje i wynagrodzenia i diety dla członków komisji.

Art. 8. Uzyskanie stopnia inżyniera na zasadzie niniejszego dekretu jest dowodem poziomu wykształcenia przepisanego dla I kategorii urzędników określonej art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164).

Art. 9. Kto w chwili wejścia w życie niniejszego dekretu używa legalnie tytułu inżyniera, zachowuje prawo używania tego tytułu. Kto otrzymał stopień inżyniera przez ukończenie studiów akademickich przed wejściem w życie niniejszego dekretu, uzyskuje z chwilą wejścia w życie niniejszego dekretu niezależnie od posiadanego stopnia inżyniera stopień i tytuł magistra odpowiedniej nauki.

Potwierdzenie uzyskania stopnia magistra na zasadzie niniejszego dekretu wydają na żądanie dziekani właściwych wydziałów szkół akademickich.

Art. 10. Do czasu wprowadzenia w życie przewidzianych w art. 2 przepisów o studiach na stopień inżyniera absolwenci szkół akademickich, którzy według przepisów dotychczasowych otrzymują stopień inżyniera, będą otrzymywali stopień inżyniera właściwej specjalności i magistra odpowiednich nauk.

Art. 11. Nadawanie lub używanie tytułu, w skład którego wchodzi wyraz inżynier, poza przypadkami przewidzianymi w dekreście niniejszym jest wzbronione.

Art. 12. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Oświaty oraz zainteresowanym ministrom.

Art. 13. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie traci moc ustawa z dnia 21 września 1922 r. w przedmiocie tytułu inżyniera (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 823).

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Oświaty:

Czesław Wycech

Minister Przemysłu: :

Hilary Minc

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Stanisław Mikołajczyk

w/z Minister Obrony Narodowej: :

Marian Spychalski

Poz. 34

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA OŚWIATY

z dnia 23 listopada 1946 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 lutego 1937 r. o Komitetach Ochrony Przyrody.

Na podstawie art. 14 ustawy z dnia 10 marca 1944 r. o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 274) zarządzam, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 lutego 1937 r. o Komitetach Ochrony Przyrody (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 195) wprowadza się zmiany następujące:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Ustanawia się Komitety Ochrony Przyrody w Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Toruniu, Warszawie i Wrocławiu“;

2) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Terenem działalności Komitetu Ochrony Przyrody jest obszar objęty działalnością odpowiedniego oddziału Państwowej Rady Ochrony przyrody, a mianowicie:

Komitet Ochrony Przyrody w Krakowie obejmuje swą działalnością obszar województw: krakowskiego, rzeszowskiego, śląskiego i kieleckiego.

Komitet Ochrony Przyrody w Lublinie obejmuje obszar województwa lubelskiego.

Komitet Ochrony Przyrody w Łodzi obejmuje obszar województwa łódzkiego oraz m. Łódź.

Komitet Ochrony Przyrody w Poznaniu obejmuje obszar województw: poznańskiego i zachodnio-pomorskiego.

Komitet Ochrony Przyrody w Toruniu obejmuje obszar województw: gdańskiego i pomorskiego.

Komitet Ochrony Przyrody w Warszawie obejmuje obszar województw: białostockiego, mazurskiego i warszawskiego oraz m. st. Warszawę.

Komitet Ochrony Przyrody we Wrocławiu obejmuje obszar województwa wrocławskiego“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Oświaty:

Czesław Wycech

Poz. 35.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty

Warszawa, dnia 30 grudnia 1946 r.

Nr I. BR. 8227/46

Interpretacja przepisów

rozp. Min. z dnia 5. IX.

146 r. (Dz. U. R. P. nr. 51).

Na podstawie pisma Ministerstwa Skarbu z dnia 18. XII. 1946 r. L. D. III 10237/46/2/46 Ministerstwo Oświaty przesyła do wiadomości i przestrzegania następującą interpretację niektórych

przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5. IX. 1946 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia (Dz. U. R. P. nr. 51 poz. 289):
do pkt. 3 (§ 16)

Jeżeli celem podróży służbowej są miejscowości położone na Ziemiach Odzyskanych, wówczas oblicza się 50 zł. dodatku do diet analogicznie jak diety w sposób podany w § 18 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 września 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 228). To wyjaśnienie odnosi się również do wyjazdów służbowych do m. st. Warszawy, m. Gdańska, do m. Gdyni i powiatu morskiego (Wejherowo).

Przy obliczaniu 50 zł. dodatku do diet stosuje się analogicznie również przepis § 21 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 12 września 1945 r.
do pkt. 4.

Wobec skreślenia § 17 w rozporządzeniu Rady Ministrów z 12 września 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 228) Ministerstwo Skarbu oznajmia, iż funkcjonariusz państwowy korzystający w czasie podróży służbowej lub delegacji z wyżywienia w stołówce dla funkcjonariuszów państwowych obowiązany jest uiścić opłatę, której wysokość ustalona została uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1946 r. na 85 zł. dziennie, za sam obiad 70 zł. dziennie. Wspomniana opłata na Ziemiach Odzyskanych, w m. st. Warszawie, m. Gdańsku, m. Gdyni i na obszarze powiatu morskiego (Wejherowo) wynosi 105 zł. dziennie, za sam obiad 80 zł. dziennie.
do pkt. 5 (§§ 39a—39d).

Zwrot kosztów noclegu przysługuje za nocę, tj. za okres czasu między 21 a 6 godziną, trwający dłużej niż 6 godzin.

Dyrektor Departamentu
E. Kuroczko

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych

Poz. 36

Rzeczpospolita Polska
Centralny Urząd Planowania
L. dz. XIII/P/103/g/47.

Warszawa, dnia 13 stycznia 1947 r.

Do
Ministerstwa Oświaty
w miejscu

W związku z powyższymi przez Radę Ministrów w dniu 9 stycznia 1947 r. uchwałami o dodatku nauczycielskim i o świadczeniach na rzecz szkół — Centralny Urząd Planowania — stwierdza:

1. Urzędy państwowe oraz instytucje prawa publicznego, które wpłacały jakiegokolwiek kwoty swoim pracownikom, z tytułu opłat szkolnych za ich dzieci — takich nadal wypłacać nie mogą.

2. We wszystkich zbiorowych układach pracy przepisy, mówiące o zwrocie opłat szkolnych za dzieci pracowników — stają się bezprzedmiotowe.

O wypadkach żądania lub nakładania członków związków zawodowych, aby wpłacali, lub deklarowali, jakiejkolwiek opłaty na rzecz szkół, w których dzieci ich pobierają naukę, należy natychmiast powiadomić właściwe Kuratoria, domagając się wyciągnięcia odpowiednich konsekwencji.

C. U. P. prosi Ministerstwo Oświaty o podanie powyższego do wiadomości wszystkim podległym urzędom, instytucjom i zakładom pracy.

Prezes
(—) **Cz. Bobrowski**

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty
Nr. I. Pers. 651/47.
Opłaty szkolne za dzieci
pracowników.

Warszawa, dnia 15 stycznia 1947 r.

W ślad pisma okólnego z dnia 14 stycznia 1947 r. Nr. I. Pers. 549/47, którym podano do wiadomości Kuratoriów Okręgów Szkolnych uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1947 r. o świadczeniach na rzecz szkół, Ministerstwo Oświaty podaje do wiadomości powyższe pismo Centralnego Urzędu Planowania z dnia 13 stycznia 1947 r. Nr. XIII/p/103/g/47 o niedopuszczalności wypłacania pracownikom, do których ma zastosowanie Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1947 r. jakichkolwiek kwot z tytułu zwrotu opłat szkolnych.

Za Dyrektora Departamentu
(—) **Z. Pomianowski**
Naczelnik Wydziału

Poz. 37

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty
Nr. III — 751/47

Warszawa, dnia 31. I. 1947 r.

Sprawa: wydawanie zaświadczeń zastępczych.

Na zapytanie w sprawie wydawania zastępczych zaświadczeń szkolnych Ministerstwo Oświaty wyjaśnia, że dekret z dnia 7 lipca 1946 r. o odtworzeniu dyplomów i świadectw szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 164) (lub Dz. Urz. Min. Oświaty Nr. 4 z 12. X. 1945 r. poz. 107) nie zabrania wydawania zaświadczeń zastępczych z ukończenia poszczególnych klas szkoły lub nauki w wypadku zaginięcia lub zniszczenia oryginału i braku akt szkolnych, na podstawie których oryginał wystawiono o ile żyją osoby, które dokument wystawiły i mogą to pod ważnością przysięgi służbowej poświadczyć.

We wszystkich przeto wypadkach kiedy żyją nauczyciele osób, którym w czasie wojny świadectwa zaginęły lub uległy zniszczeniu, nie należy spraw o zaświadczenie zastępcze kierować na

drogę odtworzenia dokumentu w postępowaniu sądowym.

Prośby o takie zaświadczenie w odniesieniu do szkół powszechnych winny przyjmować Inspektoraty szkolne na terenie których pracują nauczyciele, którzy mogą zaświadczyć wydanie świadectwa zagubionego lub zniszczonego, w odniesieniu zaś do szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych właściwe Kuratoria Okręgów Szkolnych.

Proszący winien w podaniu wskazać wyraźnie o jakie świadectwo chodzi, wymienić pełny tytuł szkoły i rok szkolny, w którym uzyskał prawo do otrzymania zagubionego świadectwa oraz podać dokładny adres osób, które dokument wystawiały i mogą to w chwili obecnej poświadczyć.

Do podania winny być dołączone nast. załączniki::

- 1) krótki życiorys,
- 2) dwie niepodklejone fotografie (jedna na zaświadczenie i druga do akt sprawy),
- 3) znaczek stemplowy na ostemplowanie zaświadczenia.

Po przeprowadzeniu skrupulatnego badania urzędowego okoliczności, o których potwierdzenie strona się ubiega, należy wydać zastępcze zaświadczenie według załączonego wzoru.

1 załącznik.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych.

Minister
(—) Wycech

Załącznik, do pisma Min. Oświaty z dn.
31. I. 1947 r. Nr. III — 751/47.

(Płaska pieczętka urzędu
wystawiającego dokument)

..... dn. r.

ZASWIADCZENIE ZASTĘPCZE

wydane na podstawie okólnika Ministerstwa
Oświaty z dnia 31 stycznia 1947 r. Nr. II —
751/47.

Miejsce na nakle-
jenie fotografii.

(pełna nazwa urzędu)

stwierdza po przeprowadzeniu badania urzędowe-
go, że ob. ur.
dnia w
pow. córka, syn

(panieńskie nazwisko matki)

..... ukończył w r. szk.

(zdał w terminie (roku szkol.
..... : /
.....
.....

(pełny, urzędowy tytuł uzyskanego świadectwa,
lub kwalifikacji)

z wynikiem

Zaświadczenie niniejsze zastępuje świadectwa,
zniszczone w czasie działań wojennych.

Pieczęć okrągła

(podpis i stan. służbowe)

Nr R—155/47

Poz. 38

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY

z dnia 17 stycznia 1947 r. (Nr. III-HAG-4009/46)
w sprawie otwarcia Państwowej Szkoły Przysto-
sobienia Spółdzielczego I stopnia w Łuczycach.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca
1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych
(Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) oraz § 1 roz-
porządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego z dnia 16 grudnia 1938 r. o
organizacji państwowych szkół przystosobienia
spółdzielczego I stopnia (Dz. Urz. Min. W. R.
i O. P. Nr. 14, poz. 420) zarządzam, co następuje:

§ 1. Otwieram Państwową Szkołę Przystoso-
bienia Spółdzielczego I stopnia w Łuczycach.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z
dniem ogłoszenia z ważnością od dnia 1 stycznia
1947 r.

Minister
(—) Wycech

Poz. 39

INSTRUKCJA

z dnia 13 listopada 1946 r. (Nr. V Og-1522/46)
w sprawie organizacji pracy podinspektorów szkol-
nych do spraw oświaty i kultury dorosłych.

Zgodnie z wymaganiami wynikającymi z § 3,
5, 11 i 13 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia
13. III. 1946 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr. 2, poz.
46 z r. 1946) w sprawie zakresu działania i kom-
petencji inspektorów szkolnych oraz organizacji
wewnętrznej inspektoratów szkolnych, inspektor
szkolny całokształt spraw oświaty i kultury doro-
słych powierza z reguły opiece jednego z podin-
spektorów szkolnych.

I. Zadania i zakres czynności podinspektora szkol-
nego do spraw oświaty i kultury dorosłych.

Do zadań podinspektora szkolnego do spraw o-
światy i kultury dorosłych należy:

1. Rozbudzanie inicjatywy społecznej w miej-
scowościach, w których nie jest prowadzona wca-
le lub jest prowadzona tylko słaba działalność
w zakresie oświaty i kultury dorosłych.

Do szczególnych zadań podinspektora szkolnego do spraw oświaty i kultury dorosłych w zakresie współpracy z czynnikiem społecznym należy:

a) inicjowanie i organizowanie zjazdów, konferencji i kursów przedstawicieli organizacji społecznych prowadzących działalność w zakresie oświaty i kultury dorosłych, a w szczególności organizacji młodzieży w celu uzgadniania i doskonalenia programów, metod i organizacji pracy,

b) organizowanie i udzielanie opieki fachowej i pomocy finansowej pracom tych organizacji; szczególną troską otoczyć należy takie działy pracy, które ze względu na charakter programowy, metodyczny i organizacyjny stanowią teren bezpośredniej działalności czynnika społecznego, np. domy społeczne (ludowe, robotnicze, kultury itp.), świetlice, internatowe uniwersytety ludowe i powszechne itp.

2. Utrzymanie łączności i współpracy z organami samorządu terytorialnego. Przedmiotem szczególnej troski podinspektora szkolnego do spraw oświaty i kultury dorosłych w tym zakresie jest:

a) sprawne działanie powiatowych i gminnych komisji oświatowych w zakresie oświaty i kultury dorosłych,

b) dokładne wykonywanie planów pracy w zakresie oświaty i kultury dorosłych, opracowywanych we współdziałaniu w władzami szkolnymi,

c) całkowita realizacja budżetów samorządowych na oświatę i kulturę dorosłych.

3. Rozwijanie inicjatywy i działalności własnej w zakresie tych form pracy i na tych terenach, gdzie nie dopisuje inicjatywa i działalność innych czynników w zakresie oświaty i kultury dorosłych, a w szczególności w zakresie walki z analfabetyzmem, akcji repolonizacyjnej, szkół powszechnych dla dorosłych itp. Działalność w zakresie tych form pracy podinspektor szkolny do spraw oświaty i kultury dorosłych prowadzi ściśle w ramach obowiązującego budżetu i na zasadach obowiązujących zarządzeń władz szkolnych.

4. Przejawianie inicjatywy w zakresie dokształcania pracowników i działaczy oświatowych drogą:

a) organizowania zjazdów, konferencji i kursów specjalnych,

b) organizowania kolportażu odpowiednich wydawnictw,

c) organizowania i prowadzenia stałego poradnictwa w tym zakresie.

5. Do prac administracyjno-biurowych podinspektora szkolnego do spraw oświaty i kultury dorosłych należy:

a) opracowywanie rocznych i miesięcznych planów pracy oraz preliminarzy budżetowych inspektoratu szkolnego w zakresie oświaty i kultury dorosłych,

b) opracowywanie sprawozdań rocznych z działalności inspektoratu szkolnego w zakresie oświaty i kultury dorosłych,

c) prowadzenie wykazów prac w zakresie oświaty i kultury dorosłych dokonywanych na terenie obwodu (powiatu),

d) prowadzenie spisu pracowników i działaczy oświatowych czynnych na terenie obwodu (powiatu),

e) prowadzenie dziennika wyjazdów,

f) prowadzenie biblioteki podręcznej z zakresu prac oświatowo-kulturalnych oraz inwentarza pomocy niezbędnych w tym dziale pracy.

II. Plan pracy w zakresie oświaty i kultury dorosłych.

Prace inspektoratu szkolnego w zakresie oświaty i kultury dorosłych są wykonywane według planu, opracowanego przez podinspektora szkolnego do spraw oświaty i kultury dorosłych, na okres roku szkolnego a zatwierdzonego przez inspektora szkolnego.

Roczny plan pracy inspektoratu szkolnego w zakresie oświaty i kultury dorosłych winien uwzględniać:

1. Potrzeby środowiska, wzgl. środowisk (wiejskiego i miejskiego).

2. Konieczności wynikające z ogólnych założeń polityki państwowej w zakresie oświaty i kultury dorosłych zawarte w rozporządzeniach, instrukcjach, okólnikach i poleceniach władz szkolnych.

3. Możliwości organizacyjne i finansowe czynników powołanych do podejmowania prac na terenie obwodu (powiatu), to jest:

a) czynnika społecznego zorganizowanego w dobrowolnych instytucjach społecznych,

b) czynnika samorządowego działającego poprzez gminne i powiatowe komisje oświatowe,

c) środki budżetowe inspektoratu szkolnego przydzielone przez Kuratorium Okręgu Szkolnego z kredytów Ministerstwa Oświaty.

Roczny plan pracy winien obejmować:

1. Omówienie zamierzeń w stosunku do potrzeb i prac czynnika społecznego mających na celu inspirację, koordynację i podnoszenie poziomu pracy organizacji społecznych, działających na terenie powiatu, zarówno pod względem programowym, metodycznym jak i organizacyjnym (cz. I. p. 1).

2. Omówienie zamierzeń w stosunku do prac czynnika samorządowego zgodnie z wytycznymi omówionymi w części pierwszej niniejszej instrukcji (cz. I. p. 2).

3. Prace własne inspektoratu z uwzględnieniem wymagań omówionych (cz. I. p. 3 i 4) w niniejszej instrukcji, a w szczególności:

a) projekt sieci kursów w zakresie walki z analfabetyzmem, a na terenach przyłączonych po wojnie do Państwa Polskiego projekt sieci kursów repolonizacyjnych, projekt sieci kursów i szkół dla dorosłych,

b) roczny plan wizytacji z rozkładem na poszczególne miesiące,

c) projekty kursów i konferencji mających na celu przygotowanie pracowników dla poszczególnych form pracy,

d) zamierzenia mające na celu pobudzenie inicjatywy społecznej i organów samorządu terytorialnego w miejscowościach nieprzejawiających prac w zakresie oświaty i kultury dorosłych.

III. Wizytacje placówek oświaty i kultury dorosłych.

Wizytacje jako czynnik podnoszenia poziomu prac, niesienia pomocy pracownikom oraz poznawania i oceny pracowników, stanowią istotną część pracy podinspektora szkolnego do spraw oświaty i kultury dorosłych i winny być przeprowadzane na zasadzie starannie opracowanego planu wizytacyjnego, stanowiącego składową część rocznego planu pracy (cz. III. instr.).

1. Prace przygotowawcze do wizytacji.

Wizytacja, aby osiągnąć zamierzony cel, winna być odpowiednio przygotowana. Prace przygotowawcze polegać będą na:

a) należytym zorganizowaniu pracy przez ustalenie z pracownikami drogą odpowiednich zarządzeń i konferencji wytycznych pracy, planu, rozkładu materiału pomocniczego, organizacyjnego powiązania placówek itp.,

b) osobistym przygotowaniu się wizytującego przez zgromadzenie materiału dostarczającego danych o środowisku wizytowanej placówki czy instytucji, pracownikach itp.,

c) ustaleniu planu wizytacji.

2. Właściwe czynności wizytacyjne polegają na:

a) odbyciu konferencji wstępnej z pracownikami wizytowanej placówki,

b) obserwowanie i badanie pracy i dokumentów piśmiennych,

c) instruowanie,

d) nawiązywanie osobistego kontaktu z uczestnikami (członkami, słuchaczami itp.).

Czynności wizytacyjne winny cechować:

a) naturalność, życzliwość wizytującego wobec wizytowanej placówki i pracowników, szacunek dla cudzej pracy,

b) wnikanie w warunki pracy, badanie jej poziomu i osiągnięć,

c) powściągliwość w narzucaniu swych zdań.

3. Czynności powizytacyjne.

W wyniku przeprowadzonej lub przeprowadzonych wizytacji podinspektor szkolny do spraw oświaty i kultury dorosłych obowiązany jest:

a) omówić z kierownikiem wizytowanej placówki wybrane kwestie,

b) zredagować sprawozdania piśmienne z podaniem rad i zaleceń oraz przesłać go w odpisie lub wyciąg wizytowanej placówce,

c) wynotować ze swych spostrzeżeń zagadnienia typowe dla danego rejonu czy obwodu celem omówienia ich na konferencjach rejonowych czy obwodowych pracowników oświatowych,

d) uświadomić sobie charakterystyczne momenty z wizytacji dla użytkowania ich w dalszej swej pracy, względnie do włączenia ich do swego osobistego systemu pedagogicznego.

IV. Uwagi ogólne.

1. Podinspektor szkolny do spraw oświaty i kultury dorosłych organizuje prace inspektoratu szkolnego w zakresie oświaty i kultury dorosłych w oparciu o pracowników oświatowych w terenie bez wywierania jakiegokolwiek nacisku administracyjnego w kierunku podejmowania przez nich jakiegokolwiek pracy w zakresie oświaty i kultury dorosłych.

Zachęta ze strony podinspektora szkolnego do spraw oświaty i kultury dorosłych pod adresem pracowników oświatowych jak i wszelka pomoc instrukcyjna winny być udzielane w atmosferze pełnej życzliwości i współpracy.

2. Na konferencjach wewnętrznych pedagogicznych inspektoratu szkolnego podinspektor szkolny do spraw oświaty i kultury dorosłych składa ustne sprawozdania ze swych prac i spostrzeżeń poczynionych w zakresie swojego działu pracy, niezależnie od tego w miarę potrzeby składa sprawozdania doraźne. Na konferencjach tych podinspektor szkolny do spraw oświaty i kultury dorosłych obowiązany jest składać również sprawozdania ze swych spostrzeżeń w innych działach pracy inspektoratu szkolnego dokonanych przy okazji własnych wyjazdów służbowych.

Minister
Wycech

Poz. 40

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Krakowskiego
Nr. Og. 6202/47

Kraków, dnia 11 lutego 1947 r.

OKÓLNİK NR. 1

W związku z wydarzeniami poznańskimi, rzucającymi poważny cień na nastroje, panujące w harcerstwie, polecam Dyrekcjom szkół:

1) Zwrócić należytą uwagę na wykonywanie obowiązków przez opiekunów (ki) drużyn harcerskich, którzy winni być łącznikami pomiędzy szkołą, a drużyną i przestrzegać, aby drużyny harcerskie realizowały na swym odcinku ogólnowychowawczy program szkoły i nie wyłamywały się spod zarządzeń kierownictwa szkoły i Rady Pedagogicznej. Przypominam, że obowiązki opiekunów drużyn reguluje „Instrukcja tymczasowa w sprawie szkolnych drużyn harcerskich i zuchowych” (Dziennik Urzędowy K. O. S. K. Nr. 7

z dnia 30 września 1938 roku, poz. 65). W wypadku, gdy, zdaniem Dyrekcji osoba opiekuna czy opiekunki nie daje gwarancji sprostania zadaniom w chwili obecnej, należy niezwłocznie dokonać zmiany na tym stanowisku.

2) Wszelkimi dostępnymi Dyrekcji, a zgodnymi z zasadami pedagogiki środkami należy co rychlej przekonać się o nastrojach panujących w drużynie, zapoznać się z programem jej pracy, stopniem panującej w niej karności, osobowości drużynowego (ej), moralną wartością członków drużyny etc. — słowem wyrobić sobie możliwie dokładny obraz wewnętrznej wartości drużyny i pracy wychowawczej, jaką rozwijają.

3) Uświadomić sobie stosunek władz harcerskich do szkoły, a w szczególności, czy współpraca ze szkołą rozwija się normalnie i czy władze harcerskie nie paraliżują zarządzeń szkoły, względnie nie utrudniają ich wykonania. Przypominam, że w myśl wspomnianej Instrukcji opiekun drużyny powinien być zawiadamiany o zarządzeniach władz harcerskich i drużynowego, a „gdyby zarządzenia władzy harcerskiej ze względu na warunki szkolne nie mogły być wykonane, Dyrekcja (Kierownictwo) szkoły porozumiewa się w tej sprawie z władzą harcerską, wydając polecenia. W razie nieosiągnięcia porozumienia sprawę taką przesyła Dyrekcja (kierownictwo) szkoły do rozstrzygnięcia Kuratorium Okręgu Szkolnego. Do czasu wydania decyzji przez Kuratorium, wykonanie polecenia czy zarządzenia zostaje wstrzymane“.

4) W celu skoordynowania zamierzeń wychowawczych domu rodzicielskiego, szkoły i harcerstwa należy niezwłocznie przystąpić do tworzenia przy drużynach Kół Przyjaciół Harcerstwa tam, gdzie ich nie ma, a tam gdzie są, spotęgować ich działalność w kierunku roztoczenia nad harcerstwem troskliwej opieki.

Oczekuję do dnia 1-go marca szczegółowych sprawozdań w sprawie stanu drużyn harcerskich, nastrojów w nich panujących, poczynąń szkoły etc, ze szczególnym podkreśleniem wszelkich objawów ujemnych. Sprawozdania przysyłać należy w zamkniętej kopercie do Sekretariatu Kuratorium.

Zwracam wreszcie uwagę, że drużyny harcerskie powinny być przedmiotem stałego zainteresowania Dyrekcji szkół i Rady Pedagogicznej i że należy je uważać za wewnętrzną składową część szkoły, za którą Kierownictwo odpowiada, a nie za organizację zewnętrzną, wolną od nadzoru i oddziaływania szkoły.

Otrzymują:

Wszystkie szkoły średnie ogólnokszt., zawodowe, doksztalcające i zakłady kszc nauczycieli w Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego:
Galecki

Poz. 41

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Krakowskiego
Nr. Og. 6254/47.

W sprawie druków ścisłego zarachowania

OKÓLNIK NR. 2

Ponieważ nie wszystkie szkoły stosują się do postanowień, dotyczących druków ścisłego zarachowania (Okólniki Kuratorium Okr. Szk. Krak. Nr. 23 z 10. VIII. 1946 r. w sprawie legitymacyj uczniowskich, Nr. 16 z 25. III. 1946 r. w sprawie legitymacyj pracowników państwowych i ich rodzin i Nr. 9 z lutego 1946 r. w sprawie blankietów świadectw szkolnych), Kuratorium — stosownie do pisma Państw. Zakładów Wydawnictw Szkolnych, Oddział w Krakowie, ul. Podwale 5 przypomina, że:

1) Zamówienia na legitymacje uczniowskie, mające formę pism urzędowych, należy adresować do P. Z. W. S., Oddział w Krakowie, ul. Podwale 5. Zamówienia te muszą być potwierdzone przez a) Inspektora Szkolnego — jeżeli chodzi o szkoły powszechne, b) Kuratorium Szkolne — jeżeli chodzi o szkoły średnie. Należy zatem zamówienia, adresowane do P. Z. W. S. kierować do Inspektora Szkolnego (szkoły powszechne) bądź do Kuratorium Okręgu Szkolnego (szkoły średnie) do zatwierdzenia, bez którego P. Z. W. S. nie będzie wydawało legitymacyj uczniowskich.

2) Legitymacje dla pracowników państwowych i ich rodzin wystawiają:

a) Inspektorzy Szkolni dla kierowników i nauczycieli szkół powszechnych, oraz dla pracowników administracyjnych Inspektoratów Szkolnych,
b) Kuratorium — dla Inspektoratów Szkolnych i Dyrektorów Szkół Średnich.

Zamówienia na blankiety legitymacyj dla pracowników państwowych mogą zamawiać w P. Z. W. S. tylko Kuratorium i Inspektoraty Szkolne; natomiast Dyrekcje szkół średnich zaopatrują się w blankiety legitymacyj dla podwładnego personelu w Kuratorium.

3) Zamówienia na blankiety świadectw szkolnych zaadresowane do P. Z. W. S. tak Inspektoraty Szkolne (dla szkół powszechnych) jak i Dyrekcje państwowych szkół średnich kierują do Kuratorium w celu potwierdzenia przez odnośne Wydziały. Zamówienia nie potwierdzone przez Kuratorium nie będą respektowane przez P. Z. W. S.

W końcu na prośbę P. Z. W. S. Kuratorium zawiadamia, że blankietów świadectw szkolnych dla szkół prywatnych nawet z prawami szkół państwowych, narazie nie ma, bezcelowe jest zatem kierowanie zamówień na tego rodzaju świadectwa.

Kurator Okręgu Szkolnego:
Wł. Galecki

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, oraz Dyrekcje wszelkiego rodzaju szkół średnich państw. i prywatnych w Okręgu.

ków Związków Zawodowych od opłaty szkolnej są ważne i nie wymagają potwierdzenia Okr. Komisji Zw. Zawodowych.

II. Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Krakowie zawiadomiła Kuratorium, że niektóre szkoły stawiają przeszkody w wydawaniu dzieciom pracowników kolejowych zaświadczeń stwierdzających uczęszczanie do szkoły. Zaświadczenia tego rodzaju potrzebne są interesowanym w celu otrzymania dodatków rodzinnych (ulg przejazdowych). W zaświadczeniach, które mogą być wydawane uczniom w wieku ponad lat 14, należy stwierdzić, że uczeń w danym roku szkolnym uczęszcza do szkoły, a w odniesieniu do uczniów ostatnich klas — że w danym roku kończy naukę w tej szkole. Kuratorium podaje powyższe do wiadomości z tym, że nie należy czynić przeszkód w wydawaniu omawianych zaświadczeń.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Wł. Gałeczki

Otrzymują:

Dyrekcje państw. pryw. i szkół
wszelkiego rodzaju oraz Inspektoraty
Szkolne w Okręgu.

Poz. 44

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Oświaty

Warszawa, dnia 4 lutego 1947 r.

Nr. I. A—321/47

**Spr.: Nadużywanie telefonów
służbowych.**

W związku z rezolucją KRN z dnia 20. IX. 1946 r. w sprawie nadużywania telefonów służbowych i zadłużania z tytułu niezapłaconych przez instytucje i urzędy państwowe rozmów i depeesz służbowych oraz w wykonywaniu postanowień okólnika Nr. 49 Prezydium Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1946 r. Nr. 0-III-d 2/7 proszę o pouczenie podwładnych i nadzorowanych urzędów, zakładów i instytucji, aby:

a) zaniechane zostało używanie telefonów służbowych do rozmów prywatnych do rozmów służbowych w celach płatnych oraz do rozmów przydługich, utrudniających połączenie innym reflektantom. Przedłużanie rozmów ponad isotną potrzebę, przy słabo rozwiniętej sieci telefonicznej powoduje utrudnienia funkcjonowania aparatu administracyjnego i szkody dla życia gospodarczego, wskutek zwolnienia tempa i sprawności połączeń. Nad rozmowami telefonicznymi należy roztoczyć ściślejszą kontrolę.

b) niedopuszczalne jest również zaleganie z opłatami za rozmowy telefoniczne i depeesze zakredytowane przez pocztę. Utrudnia ono bowiem w szczególności sposób gospodarke pocztową, doprowadzoną z trudem do poziomu opłacalności. Wszystkie zaległości z tego tytułu powinny być

uiszczone w ramach kredytów budżetowych, w ratach miesięcznych. Dopilnowanie opłat zlecone zostało zgodnie z rezolucją KRN, Komisarzowi Oszczędnościowemu w Ministerstwie Skarbu.

(Równocześnie proszę o wydania stosownych zarządzeń celem należytego i skutecznego realizowania powyższych wskazań oszczędnościowych.

Minister
(—) Wycech

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Krakowskiego
L. O. 6340/47.

Kraków, dnia 24 lutego 1947 r.

Przesyłam do wiadomości i ścisłego stosowania i ograniczenia rozmów telefonicznych do urzędowych koniecznych.

Równocześnie polecam założenie przy każdym aparacie telef. ewidencji przeprowadzanych rozmów, a w szczególności rozmów międzymiastowych.

Otrzymują: Dyrekcje Państw. Szk.
wszelkiego typu oraz Inspektoraty
Szkolne Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego
Wł. Gałeczki

Poz. 45

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Krakowskiego
w Krakowie
Nr. O. 5330/47.

Kraków, dnia 25 lutego 1947 r.

W spr. egzaminu w liceach pedagogicznych.

Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 31 stycznia 1947 r. Nr. III. KN. 8130/46 wyjaśniło, że zgodnie z § 1 Instrukcji o organizacji roku szkolnego 1946/47 w zakresie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. Ośw. 1946 r. Nr. 5, poz. 183) klasy przygotowawcze tworzą wraz z liceum jeden zakład pod nazwą "Liceum Pedagogiczne" wobec czego egzaminu w klasach przygotowawczych z końcem IV semestru nie urządza się, a uczniowie są promowani do I klasy licealnej na podstawie wyników ich pracy w tych klasach.

Natomiast na Kursach Przygotowawczych egzaminy końcowe winny odbywać się zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa Oświaty z dnia 18. IV. 1946 r. (Dz. Urz. 1946 r. Nr. 3 poz. 82) oraz pisma z dnia 18. IV. 1946 r. Nr. III. Sr—1915/46.

Powyższe wyjaśnienie Kuratorium podaje do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego
Wł. Gałeczki

Otrzymują:
Dyrekcje zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu.

Poz. 46

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Krakowskiego
Nr. OD. 7216/47

Kraków, dnia 26 ultego 1947 r.

**W sprawie akcji dokształcającej wśród funkcyj-
nariuszy M. O.**

Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego w porozumieniu z Wojewódzką Komisją M. O. postanowiło w trosce o podniesienie poziomu intelektualnego funkcjonariuszy M. O. podjąć na szeroką skalę akcję ich dokształcania.

W związku z powyższym polecam instruktorom O. i K. D. wejść natychmiast w ścisły kontakt z Miejskimi i Powiatowymi Komendami M. O. celem ustalenia ilości punktów i jakości kursów na terenie poszczególnych miast i powiatów.

W większych miastach i siedzibach powiatów kursy dla M. O. należy w miarę możliwości organizować jako jednostki odrębne.

W miejscowościach, gdzie liczbą funkcjonariuszy M. O. nie pozwala na zorganizowanie odrębnych kursów, a uprzednio już zorganizowane zostały kursy dla szerszego ogółu, funkcjonariuszy M. O. należy włączyć w ich skład.

Tam, gdzie dotychczas nie istnieją kursy, wzgl. nie uda się ich w najbliższym czasie zorganizować, należy stworzyć instrukcyjne punkty samokształceniowe dla funkcjonariuszy M. O. w oparciu o szkoły (jeden z nauczycieli winien systematycznie raz lub dwa razy w tygodniu udzielać samodzielnie przygotowującym się do egzaminu w charakterze eksternistów funkcjonariuszom M. O. wskazówek i wyjaśnień dotyczących przerabianego przez nich materiału. Godziny nauczyciela w ilości 3 do 6 tyg. będą honorowane jak godziny na kursach.

Oficerów M. O. i innych funkcjonariuszy, którzy pragną ukończyć szkołę średnią, należy kierować do istniejących w terenie gimnazjów dla dorosłych. O ile charakter służby nie zezwala im na systematyczne uczęszczanie do szkoły, należy skierować ich na korespondencyjne kursy gimnazjalne i licealne.

Adresy tych kursów:

1. Ludowy Instytut Oświaty i Kultury — Warszawa, ul. Reja 9 (kursy korespondencyjne gimn. i liceum).

2. Związek Młodzieży Wiejskiej „Wici” — Łódź, Al. Kościuszki Nr. 43 (kursy korespondencyjne gimn. i liceum).

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne w Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego:
Wł. Galecki

Poz. 47

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Krakowskiego
Nr. Og. 6863/47

Kraków, dnia 28. 2. 1947 r.

W sprawie „Dnia ochrony przyrody”

Liga Ochrony Przyrody, Okręg Krakowski (ul. Ariańska 1, telef. 560-50) pismem z dnia 11. II. 1947 r. Nr. 26/47 powiadomiła, że zgodnie z uchwałą XX Zjazdu Państwowej Rady Ochrony Przyrody w roku bieżącym na obszarze całej Polski „Dzień lasu” ma być obchodzony łącznie z „Dniem ochrony przyrody” w dniu 26 kwietnia 1947 r.

W związku z powyższym Liga Ochrony Przyrody zwróciła się z prośbą o wydanie okólnika zalecającego zorganizowanie w dniu 26 kwietnia br. we wszystkich szkołach średnich i powszechnych uroczystego obchodu pod hasłem „Chrońmy przyrodę ojczystą”.

Na terenie Miasta Krakowa miałyby obowiązywać następujący program:

1. szkoły średnie ogólnokształcące i zawodowe uroczystość organizują w obrębie szkoły,
2. szkoły powszechne, w których czynne są Koła Młodych Przyjaciół Ligi Ochrony Przyrody w dniu 26. IV. br. będą miały dla młodzieży całej szkoły prelekcję o ochronie lasu i ochronie przyrody w ogóle od godz. 8.15 do 9. ej.

Następnie wyłącznie młodzież należąca do Kół Młodych Przyjaciół Ochrony Przyrody pochodem z transparentami uda się na godzinę 10-tą: część do Parku Jordana, część do Parku Bednarskiego na Podgórzu, gdzie weźmie udział w sadzeniu drzew, krzewów i bylin.

W razie specjalnie niepomyślnych warunków atmosferycznych, cały obchód zostałby przełożony na dzień 28 kwietnia.

Ze względu na cel, oraz wychowawcze znaczenie wspomnianej uroczystości, Kuratorium w całej pełni przychyliła się do prośby Ligi Ochrony Przyrody i ze swej strony gorąco zaleca Dyrekcjom (kierownictwom) szkół zajęcie się zorganizowaniem obchodu w dniu 26 kwietnia br. pod hasłem „Chrońmy przyrodę ojczystą”.

Otrzymują:

Inspektoraty szkolne, oraz dyrekcje wszelkiego rodzaju szkół państwowych i prywatnych w Okręgu, oraz Liga Ochrony Przyrody, Oddział w Krakowie, Ariańska 1.

Kurator Okręgu Szkolnego:
Wł. Galecki

Poz. 48

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Krakowskiego
Nr. Og. 3802/47

Kraków, dnia 27 lutego 1947 r.

W sprawach: I. Religii wyznania Polsk. Nar. Kośc. Kat. II. Wydawnictw Kościuszkowskich. III. Zaliczek na wyjazdy służbowe prac. O. i K. D.

I. Ministerstwo Oświaty pismem g dn. 20. I. 1947 r. Nr. II. P. 7200/46 powiadomiło, że wobec uznania Polsk. Nar. Kośc. Kat. za publicznoprawny związek religijny należy dla dzieci tego wyznania zorganizować naukę religii na ogólnych zasadach, ustalonych w okólniku Min. WR. i OP. z dn. 5. I. 1927 r. (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr. 2, poz. 32), przy uwzględnieniu postanowień okólnika Nr. 50 z 13. IX. 1945 r. (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr. 4 „poz. 189).

Zarządzenie powyższe podaje się do wiadomości i stosowania.

III. Główny Komitet Kościuszkowski, ul. Pomorska 2, pismem z dn. 20. XII. 1946 r. Nr. 772/46 zwrócił się do Kuratorium z prośbą o zalecenie nabywania przez szkoły wydawnictw kościuszkowskich, które Komitet wydrukował celem przyjsia z pomocą szkołom i zakładom oświatowym, a mianowicie:

Tadeusz Kościuszko 174—194 — prof. dr. H. Mościcki, monografia, drugi nakład (w druku)	30.—
Portret Tadeusza Kościuszki, barwny (31×42)	30.—
Artystyczne pocztówki, seria 9 sztuk á 5 zł (wysyłka minimum 5 serii)	45.—
Jednodniówka ilustracyjna, dwubarwna, 9 str., 17 ilustr.	30.—
Pod sztandarem wolności, 4 opowiadania dla młodzieży	70.—
Tadeusz Kościuszko — J. R. Bujański i prof. dr. Mościcki, montaż sceniczny z nutami (w druku)	—
Kalendarz Kościuszkowski na rok 1947, ilustrowany	100.—
Kościuszko w niewoli carskiej — doc. Dr. J. Lubicz-Pachoński, monografia	130.—
Katalog Wystawy Historycznej — dr. Z. Bocheński i prof. dr. H. Mościcki	40.—
Dzieje Kopca Kościuszki — dr. K. Lewicki	40.—
Ku czci Kościuszki — A. E. Balicki, uwagi na temat urządzania uroczystości narod.	40.—
Medal pamiątkowy, srebrny, średnica cm.	1000.—
Tadeusz Kościuszko: Wskazania obywatelskie — prof. dr. Mościcki, tsr. 31 (Nakł. Spółdz. Wyd. „Czytelnik“)	20.—
Wojciech Bartosz Głowacki — J. Lubicz-Pachoński, str. 83 (Spółdz. Wyd. „Wies“)	70.—

Od Bronowic do Raclawic — M. Rokoszowa, str. 4. (Nakł. Tow. Teatru i Muz. Lud.)	130.—
Biała sukmana — J. Podkowa, szt. scen., str. 40 (Nakł. Tow. Teatru i Muzyki Lud.)	65.—
Zołnierze Kościuszki — M. Dąbrowska, str. 31, (Wyd. J. Mortkowicza)	35.—
Kościuszko w pieśni i poezji — P. Gremiuk, Z. Turska, antologia str. 110. (Nakł. Wojewódzkiego Urzędu Ziemskiego)	50.—
Maly Kościuszko — J. Hoesik Hendrichowa, cz. I i II (Nakł. „Interprint“)	30.—

Kuratorium zaleca nabywanie w miarę możliwości wspomnianych wydawnictw i oznajmia, że Komitet będzie udzielał szkołom odpowiedniego rabatu przy zamówieniach, zależnie od zamówionej ilości wydawnictw.

III. Aby umożliwić Podinspektorom i Instruktorom O. i K. D. odpowiednią kontrolę prac w zakresie oświaty i kultury dorosłych zwłaszcza systematycznego kształcenia dorosłych, Kuratorium przypomina Inspektorom Szkolnym obowiązek proporcjonalnego rozdziału zaliczek na wyjazdy służbowe z uwzględnieniem pedagogicznych pracowników O. i K. D.

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje szkół państw. i przyw. wszelkiego rodzaju w Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego:
Wł. Gałęcki

Poz. 49

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Krakowskiego
Nr. Og. 7743/47

Kraków, dnia 1 marca 1947 r.

W sprawie wydawnictw Związku Gospodarczego Miast Morskich

Spółdzielnia Morska w Sopocie, ul. Morska 4 powiadomiła, że w Sopocie przy ul. Stalina 745 została uruchomiona pierwsza w Polsce Księgarnia Morska, która posiada na składzie głównym wydawnictwa Związku Gospodarczego Miast Morskich oraz niewielkie ilości przedwojennych wydawnictw Ligi Morskiej (m. in. pieśni morskie z nutami, utwory sceniczne itd.).

Nadto posiada przedstawicielstwo na teren województw przymorskich Wydawnictwa Zamorskiego niezmiernie cenne prace dotyczące Ziemi Odzyskanych, oraz popularne serie widokówek morskich, dzieła malarzy marynistów, ceramika artystyczna o tematyce morskiej kaszubskiej Związku Gospodarczego Miast Morskich oraz szereg broszur propagandowych i naukowych morskich jak Morskiego Instytutu Rybackiego, Instytutu Bałtyckiego itd.

Księgarnia Morska posiada również pierwsze w Polsce pudełka klocków drewnianych do składania 7 typów statków i okrętów.

Kuratorium podaje powyższe do wiadomości w celu ew. kierowania zamówień bezpośrednio do Księgarni na wybrane przedmioty, jako pomoce naukowe dla szkoły.

Wykaz wydawnictw dołącza się.

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, oraz Dyrekcje państw. szkół wszelkiego rodzaju w Okręgu

Kurator Okręgu Szkolnego:
Wł. Gałęcki

Spółdzielnia Morska z. o. u.

Sopot, ul. Morska 4

Wydział Księgarstwa MoMrskiego

Sprzedaż: Morska 4, Stalina 745.

Rabat księgarski 30%

Rabat udziałowy 35%

Brodniewicz A. Dr. Znaczenie sanitariatu portowego dla Państwa	25.—
Jakóbkiewicz J. Dr.: Epidemiologia dżumy. Na drogach komunikac. Gdyni. 1939. Instyt. Hyg. Morskiej i Tropikalnej	150.—
Konopnicka M.: Pan Balcer w Brazylii. Wyd. luksusowe	130.—
Lange A.: Fragmenta. Poezje. M. in. Latający Holender Wyd. luksus.	300.—
Medycyna. Numer 1939 3/4 Specjalny, hig. portowej i tropik.	60.—
1. Gdynia	22.—
2. Sopot	17.—
3. Łeba na Pomorzu Zachodnim	17.—
4. Elbląg	24.—
5. Kamień na Pomorzu Zachodnim	22.—
6. Świnoujście	19.—
7. Wołyń nad Zatoką Szczecińską	19.—
8. Puck	22.—
9. Derłów na Pomorzu Zachodnim	34.—
10. Fromborg nad Zalewem Wiślanym	22.—
11. Ujście (Postomin) na Pomorzu Zach.	24.—
12. Tolkmicko nad Zalewem Wiślanym	24.—
13. Szczecin	34.—
14. Gdańsk	34.—
Wydawnictwo Zachodnie — przedstawicielstwo na wojew. przymorskie:	
1. Były i będą nasze	45.—
2. Łużycom wolność	80.—
3. Ziemie Odzyskane (wyczerpane)	
4. Niemcy rozgromione?	100.—
5. Śląsk w okresie okupacji	120.—
6. Z biegiem Odry	120.—
7. Odra szumi po polsku	75.—
8. Doktor Marcin	300.—
9. Pruszków — Duląg 121	150.—
10. Śląsk wierny Ojczyźnie	130.—
11. Miasta niemieckie dzisiaj	130.—
12. Tęsknota za mieczem	100.—
13. Wielkie dni małej floty	280.—
14. Pod polską banderą wojenną	80.—
15. Czyciele gwałtu i podstęp	80.—
Rocznik morski i kolonialny 1939, stron 438	150.—

Stępowski J. Modlitwa do Ducha św. o siłę zwycięstwa

Wydania bibliofilskie na papierze czerp. akwaf.

150.—

Piosenki o morzu, na papierze kredowym, komplet 15 numerów

325.—

Poz. 50

OGŁOSZENIA I KOMUNIKATY

a) ogłoszenia o zagubieniu legitymacji:

I. Sarota Julian unieważnia legitymację uczniowską Nr. 166, wydaną przez Kierownictwo Szkoły Doksztalczącej Zawodowej w Warsztach Gł. PKP. w Nowym Sączu.

II. Jamka Stefania unieważnia legitymację Nr. 47, wydaną przez Inspektorat Szkolny w Miechowie.

III. Więckowska Irena, nauczycielka szkoły powszechnej, unieważnia zagubioną legitymację wystawioną przez Inspektorat Szkolny w Miechowie w 1945 roku.

b) I. Komunikat w sprawie wzajemnych stosunków Szkół Okręgu Szk. Krakowskiego i Wrocławskiego.

Ministerstwo Oświaty zaleciło nawiązanie wzajemnych stosunków między szkołami Polski Centralnej i szkołami na Ziemiach Odzyskanych. Stosunki te polegałyby na zorganizowanej przez poszczególne szkoły wymianie korespondencji, obrazującej: stosunki miejscowe, życie szkoły, poczynania organizacji szkolnych i i., a dalej: ilustracji, pocztówek, zdjęć fotograficznych z danego terenu, podręczników szkolnych, książek, czasopism itp., wreszcie na wspólnym organizowaniu wycieczek, obozów, kolonii wypoczynkowych. Tego rodzaju planowa akcja przyczynić się winna: do wzajemnego poznania i zbliżenia się młodzieży z różnych terenów Polski, do szybszego zrepolonizowania autochtonicznej młodzieży na Ziemiach Odzyskanych oraz do głębszego zainteresowania się młodzieży Polski Centralnej Ziemiemi Odzyskanymi.

Według instrukcji Ministerstwa Oświaty Szkoły Okręgu Szkolnego Krakowskiego winny nawiązać stosunki i roztoczyć opiekę nad szkołami w Okręgu Szkolnym Wrocławskim. W związku z tym Kuratorium nakreśliło następujący plan:

I. Szkoły powszechne podległe inspektorowi w:

1. Białej opiekują się szkołami w pow. bolesławieckim szkół 16
2. Brzesku — głogowskim szkół 38
3. Bochni — jaworskim szkół 49
4. Chrzanowie — koźuchowskim szkół 41
5. Dąbrowie Tarn. — lubańskim szkół 40
6. Krakowie—(miasto) — wrocławskim szkół 65 i zagańskim szkół 16
7. Krakowie—(powiat) — kamieniogórskim szkół 34 i legnickim szkół 50

8. Limanowej — milickim szkół 47
9. Myślenicach — złotoryjskim szkół 35
10. Nowym Sączu — jeleniogórskim szkół 50
11. Nowym Targu — lwóweckim szkół 50
12. Tarnowie — góreckim szkół 37
i szprotawskim szkół 15
13. Wadowicach — śródkiem szkół 31
14. Żywcu — wołowskim szkół 41
15. Miechowie — żarskim szkół 33
16. Olkuszu — lubińskim szkół 22
i zgorzelickim szkół 22.

Inspektoraty Szkolne w Okręgu otrzymują wykazy szkół powszechnych w przydzielonych sobie opwiatach w Okr. Wrocławskim celem rozplanowania i przeprowadzenia akcji we własnym zakresie.

II. Szkoła Średnią Ogólnokształcącą

1. w Brzegu n/O. zaopiekuje się Państw. Gimn. i Lic. im. A. Asnyka w Białej.
2. w Bystrzycy — Kazim. W. w Bochni
3. w Górze Śląskiej — I. i II. w Tarnowie
4. w Jeleniej Górze — I. i II. w Nowym Sączu
5. w Kamienogórze — im. J. Matajki w Wieliczce
6. w Kłodzku — w Brzesku
7. w Karpaczu — w Krynicy
8. w Legnicy — St. Staszica w Chrzanowie
9. w Luboniu — w Kętach i IX w Krakowie
10. w Miliczu — T. Kościuszki w Miechowie
11. w Namysłowie — Mościcach i X w Krakowie
12. w Nowej Rudzie k/Kłodzka — im. T. Kościuszki w Myślenicach
13. w Olawie — S. Goszczyńskiego w Nowym Targu
14. w Oleśnicy — Kazim. W. w Olkuszu
15. w Dzierżonowie — St. Konarskiego w Oświęcimiu
16. w Sławie — III i IV w Tarnowie
17. w Strzelinie — M. Wadowity w Wadowicach
18. w Świdnicy — w Zakopanem i XI w Krakowie
19. w Trzebnicy — M. Kopernika w Żywcu
20. w Wałbrzychu — VII i VIII w Krakowie
21. w Wrocławiu (I Gimn. i Lic.) — I i IV w Krakowie
22. w Wrocławiu (III Gimn. i Lic.) — III i V w Krakowie
23. w Wrocławiu (III Gimn. i Lic.) — III i VI w Krakowie

Prywatne Zakłady Średnie Ogólnokształcące w Okręgu Szk. Krak. mogą również uczestniczyć w akcji wybierając sobie dowolnie jedno z wymienionych wyżej gimnazjów i liceów, o czym winny powiadomić Kuratorium Okr. Szk. Krak.

III. Szkoły Zawodowe

W Okręgu Szkolnym Wrocławskim istnieją następujące szkoły zawodowe:

1. Państw. Liceum Komunikacyjne, Wrocław, ul. Arletius 9.
2. Państw. Gimn. i Liceum Mechaniczne i Elektr. Wrocław, ul. Stalina 5.

3. Państw. Gimn. Miernicze, Wrocław, ul. Gliniana 30.
4. Państw. Gimn. i Liceum Budowlane, Wrocław, ul. Arletius 5.
5. Państw. Gimn. i Liceum Krawieckie, Wrocław, ul. Bossak-Haukego Nr. 19.
6. Państw. Gimn. Mechaniczne, Kłodzko, ul. Aliantów 20.
7. Państw. Gimn. Mechaniczne, Oleśnica, ul. Szopena Nr. 1.
8. Państw. Gimn. Elektryczne w Jeleniej Górze, ul. Nowowiejska 3.
9. Państw. Gimn. i Liceum Handlowe i Liceum Administracyjne — Wrocław, ul. Bossak-Haukego 21.
10. Państw. Liceum Spółdzielcze oraz Szkoła Przesposobienia Spółdzielczego, Wrocław, ul. Worcela 3.
11. Państw. Gimn. i Liceum Handlowe w Legnicy, pl. Słowiański 5.
12. Państw. Szkoła Przesposobienia Spółdzielczego i Liceum Spółdzielcze w Brzegu n/O.

Z zakładami wymienionymi pod 1, 2, 3, 4 nawiążą kontakt odnośnie Państw. Szkoły Przemysłowe w Krakowie, — pod 5. w Makowie, Nowym Sączu, w Nowym Targu i Tarnowie, — pod 6. w Grybowie i Sułkowicach, pod 7. w Olkuszu i Świątnikach, pod 8. w Krakowie, pod 9. odnośnie Szkoły Handlowe w Białej Krak. i Wieliczce, pod 10. w Krakowie, pod 11. w Tarnowie, pod 12. Gimn. i Liceum Handl. w Nowym Sączu i Nowym Targu.

Niepaństwowe Szkoły Zawodowe w Okręgu Szkolnym Krakowskim mogą wziąć również udział w akcji na warunkach — jak wyżej.

Licea Pedagogiczne

Nad liceami obejmą opiekę Państw. Zakł. Kształcenia Nauczycieli w/g następnego planu:

1. Nad Lic. Ped. w Wrocławiu (Gliniana 30) wszystkie Zakł. K. N. w Krakowie.
2. Nad Lic. Ped. w Nowej Soli, pow. Kozuchów — Zakł. K. N. w Białej, Bochni, Krzeszowicach i Limanowej.
3. Nad Lic. Ped. w Świdnicy — Zakł. K. N. w Myślenicach, Nowym i St. Sączu.
4. Nad Liceum Ped. w Legnicy — Zakł. K. N. w Tarnowie i Zakopanem.

Całą akcję winny zarówno Inspektorzy jak i Dyrekcje wymienionych Zakładów traktować jako poważną i pilną — i nadesłać do Kuratorium pierwsze sprawozdania najpóźniej do dnia 31 maja b. r.

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne oraz Dyrekcje państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego
Wł. Galecki

c) Komunikat P. C. K.

Do
Kuratorium Okręgu Szkolnego

Kraków

W powołaniu się na pismo Zarządu Głównego PCK. w Warszawie l. dz. 991/73 z dn. 10. II. 47 r. Zarząd Okręgu Krakowskiego PCK. zwraca się z uprzejmą prośbą o przesłanie zawiadomienia do Gimnazjów i Liceów Żeńskich o uruchomieniu w Poznaniu, ul. Szkolna 16, w Zabrze k. Katowic, ul. Dubiela 10 i w Łodzi, ul. Sterlinga 1/3 szkół pielęgniarskich o programie nauczania takim samym jak w szkołach pielęgniarskich już istniejących.

Warunki: mieszkanie w internacie jest obowiązujące, nauka i internat w szkole są bezpłatne. Do szkoły są przyjmowane kandydatki w wieku od 18 do 30 lat z ukończoną maturą (minimum małą) wykazujące dobry stan zdrowia, oraz z wysokim nastawieniem etycznym i moralnym.

Po ukończeniu szkoły absolwenci mogą otrzymać zajęcie w szpitalach i w innych zakładach

lecniczych, oraz ośrodkach zdrowia na warunkach pracowników b. dobrze wynagradzanych, przy czym mając prawo praktyki prywatnej mogą zarobkować ubocznie.

Kandydatki starające się o przyjęcie do szkoły muszą przesłać do kancelarii szkoły:

- 1) podanie napisane własnoręcznie,
- 2) życiorys napisany własnoręcznie,
- 3) odpis świadectwa szkolnego uwierzytelniony,
- 4) zaświadczenie obywatelstwa polskiego,
- 5) świadectwo zdrowia wydane przez lekarza Szkoły Pielęgniarek,
- 6) świadectwo powtórnego szczepienia ospy i tyfusu brzuszego,
- 7) świadectwo moralności wydane przez proboszcza parafii,
- 8) 2 fotografie na jasnym tle.

Każda słuchaczka powinna posiadać bieliznę osobistą i pościelową według spisu szkolnego. Inne szczegółowe warunki są do omówienia w kancelarii szkoły.

Za Pełnomocnika Zarz. Gł. PCK.
na Okręg Krakowski
Szef Sanitarny Okręgu:
Dr Karol Wenzel

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

ALFRED ROMANOWICZ

Współdziałanie rodziców w pracy wychowawczej szkoły

W dzisiejszej szkole możemy wyróżnić niejako pięć dróg oddziaływania wychowawczego na młodzież, z których każda ma odpowiednią do swego charakteru rolę.

Na pierwsze miejsce wysuwa się bezpośredni wpływ dyrektora i nauczycieli, na drugim wymienia się sam proces nauczania, trzecim to pomoc uczniom udzielana w samowychowywaniu się, jako czwarty uważać należy organizowanie życia zbiorowego młodzieży — jako piątą zaś, mający być przedmiotem naszych krótkich rozważań — to współdziałanie domu ze szkołą.

Niebezpieczeństwa współczesnego życia wysuwają jako konieczność ścisłą współpracę szkoły z rodziną już od przedszkola, od ogródków dziecięcych — i to współpracy b. aktywnej, związanej z życiem i jego potrzebami.

Z racjonalnie i umiejętnie zorganizowanej współpracy rodziców ze szkołą odnoszą obie strony walne korzyści tak pod kątem widzenia indywidualnej, jak i zbiorowej współpracy.

Indywidualny kontakt rodziców ze szkołą przynosi im niezaprzeczoną korzyść, gdyż daje możliwość zbliżenia się z atmosferą szkoły, z metodami zbiorowego wychowania, z regulaminem szkolnym, dowiedzenia się b. wiele o swoim własnym dziecku i nawzajem powiedzenia

o nim b. wiele w szkole, która w jego wychowaniu współpracuje.

Dziecko nie jest takie samo w domu i w szkole. Odmienność środowiska, zajęć, stosunek do nauczycieli i kolegów sprawia, że wiele z cech charakterystycznych dziecka może zupełnie nie przejawiać się w szkole, lub przejawiać się inaczej, niż w domu; mogą wystąpić nawet cechy dotąd przez rodziców nie zaobserwowane, szczególnie w wieku przejściowym. Każde zarządzenie szkoły, wyjaśnione dziecku przez dom indywidualnie, a nie zbiorowo przez nauczyciela z podkreśleniem konieczności ustępstw jednostki na rzecz zbiorowości ogromnie ułatwia szkole pracę. Na zasadzie informacji udzielanych nauczycielom przez dom, jakim jest dziecko w domu i na odwrót — zarówno szkoła jak i rodzice będą mogli wytworzyć sobie pełny obraz rzeczywistej osobowości dziecka. Szczególnie doniosłe znaczenie będzie to miało w wieku przejściowym, gdy dziecko zamyka się w sobie i gdy komunikowanie sobie wzajemne obserwacji pozwoli zarówno rodzicom jak i szkole coś więcej o nim wiedzieć. Równie cenną jest ta współpraca, gdy chodzi o dziecko tzw. trudne; szkoła wtedy może korzystać z b. cennych wiadomości co do specyficznych cech jego usposobienia i łatwiej znaleźć wtedy od-

powiednią metodę potępowania. Kontakt osobisty nauczyciela-wychowawcy z rodzicami każdego poszczególnego dziecka pozwoli mu nie tylko na prawidłową ocenę i postępowanie w stosunku do danego dziecka, ale uchroni go od błędnych wniosków ogólniejszej teoretycznej natury. Rozumni, niezaślepieni rodzice, którzy nie uprawiają bałwochwalczego kultu dziecka, pokrywając wszelkie jego przewinienia i odsuwając od niego wszystkie przykrości życiowe, znajdują przy osobistym indywidualnym kontakcie ze szkołą pomoc w urobieniu silniejszego charakteru, w zwalczaniu w życiu zbiorowym wybujałych w życiu rodzinnym egoizmów, w przyuczeniu go do pracy, dyscypliny i obowiązkowości, w ujęciu w karby trudniejszych do opanowania charakterów, w całym w ogóle kształtowaniu moralnej fizjonomii dziecka.

Pierwsze ziarna charakteru dziecka na tle wrodzonych usposobień i wpływu otoczenia, wszystkie nawyknienia do porządku, punktualności, schludności, pierwsze pojęcia o życiu i świecie wytwarzają się w rodzinie. Zajrzyjmy prawdzie w oczy i powiedzmy sobie otwarcie, że życie rodzinne w społeczeństwie naszym niestety upadło. Robotnik zajęty bywa cały dzień przy pracy, rzemieślnik przy warsztacie, urzędnik w biurze itd., dobrze jeszcze, jeśli żona pozostaje w domu, a nie musi gonąć za zarobkiem (praniem, posługą, pracą w fabryce, szyciem, pisaniem w biurze, uczeniem w szkole). W następstwie tego dzieci, szczególnie starsze, wychowują się przeważnie same, lub czyni to ulica. I w ten sposób przepędzają te istoty najpiękniejsze chwile swego życia i uczą się wyjątkowo tylko czegoś dobrego i pożytecznego, a przeważnie słów brzydkich, psot i czynów niemoralnych i wynoszą z tej atmosfery jad, którego nie wypleni następnie ani nauka ani szkoła. Praca jest uważana za malum necessarium, zło konieczne, jeżeli nie za przekleństwo żywota. Niestety lekceważenie pracy, jak powiedział B. Prus, jest naszą narodową chorobą. I w tym leży źródło naszych ulud politycznych i przegranych życiowych. Tymczasem życie jest ciężką walką, a nie zabawą, zwycięży ten, kto na ławie szkolnej nauczył się pracować, walczyć i zwyciężać. W tych warunkach szkoła musi domagać się od rodziców, a rodzice od szkoły twardszego toku wychowania.

Szczególnej czujności wymaga chwila dzisiejsza, nakładająca na dom i szkołę obowiązek zlikwidowania przerażających moralnych skutków wojny i okupacji! Zagadnienie to bolesne i palące stawało przed wychowawcą i domem rodzicielskim po każdej wielkiej zawierusze wojennej. Nigdy jednak nie stało zagadnienie zdziczenia moralnego ogromnej masy młodzieży tak ostro i tragicznie, jak dziś, bo żadna z wojen, żaden z zaborców nie stosował w takiej skali, w takiej formie i z takim wyuzdaniem okrutnej broni moralnego zatrucia ludności, którą podbić zamierzał. Musimy sobie z te-

go zdawać sprawę i wiedzieć, że to nie mogło przejść bezkarnie. Wiedzieć musimy i wiemy, że plastyczna psychika dojrzewającego człowieka wchłania zło i dobro gwałtowniej, goręcej, niż psychika ludzi dorosłych. Wiemy, że hitleryzm posiał niejedno przekłete ziarno w dusze ludzkie. Najbujniej rozrosły się te chwasty na żyznym ugorze młodości. Musi być sprawą rodziców i polskich pedagogów stanąć do radykalnego plenięcia tych chwastów.

Dzisiejsze wypaczone i przewartościowane niestety pojęcia o estyce i moralności, zupełne zmaterianzowanie społeczeństwa, gonienie za łatwym zyskiem i żądza zdobycia per fas et nefas majątku, ogólna ta psychoza udziela się niestety i młodzieży. W niej znajdziemy wytłumaczenie tak częstych dziś niestety pospolitych u niej zbrodni, braku poszanowania cudzej własności, czynów niemoralnych etc.

W tępieniu tych objawów przypada ze strony domu rodzicielskiego zaszczytna rola matki. Jej to rola wpoić w serca młodego pokolenia tak silne i trwałe zasady, aby w nich przez całe życie znalazł człowiek odparcie wszelkich zdrad i fałszów, leki na niemoc i zwątpienie. Matka może w tym kierunku wykuć i zahartować żywot cały: rola to dostojna, czci godna. Ona wpaja wierność w małych rzeczach, uczy pełnić drobne obowiązki, utrzymuje porządek w rozkładzie domowych godzin, pod jej tedy okiem kształtuje się, pod jej kierunkiem i wpływem rozwija się w dziecku cała dziedzina uczuć etycznych i patriotycznych, początkowe odgłosy uczuć społecznych, nie mniej jak budzące się współczynniki uczuć estetycznych i te siły duszy, jakie złożyła na charakter ludzki: sumienie, poczucie sprawiedliwości, poczucie obowiązku, przyzwyczajenie do pracy, szlachetna ambicja i porywy do wzniosłych czynów.

Dlatego matka wykuwa cały żywot człowieka. Rola jej w rodzinie trudna, lecz wdzięczna i dostojna. Dobrą matkę dzieci kochają i wielbią, a ta miłość i uwielbienie nie maleje, owszem wzbiera w miarę lat i życia, w miarę uświadamia u dorastającej młodzieży i dorosłej wysiłków, trudów, bólów, poświęceń, jakie matka w ich ziemską egzystencję włożyła.

Inną jest rola ojca w rodzinie.

Powinnością ojca jest stworzyć takie warunki rodzinnego życia, żeby w dziecku równomiernie krzepły i doskonaliły się: ciało, myśl, uczucia. Jego obowiązkiem jest wybrać i postanowić metodę wychowania. Mając do wyboru między grozą a terrorem, metodą autonomii na wszystko zezwalającej i metodą dobrowolnego przymusu — odrzuci dwie pierwsze — wybierze trzecią, jedynie godną ludzkiego ducha. Pierwszą odrzuci, bo dobra dla tresury zwierząt, nie dla człowieka. Dziś nawet w niższych warstwach obudziło się tak silne poczucie godności osobistej, że chłosta wywołać może wprost zgubne a nieobliczalne następstwa

zbydłęcia duchowego. Ona przytępia wrażliwość moralną i osłabia w człowieku poczucie odpowiedzialności. Cóż stąd, że dziecko będzie wiedziało, co złe, jeśli nie będzie czuło wstrętu do zła. Wychować człowieka — to znaczy wpoić mu zamiłowanie obowiązku, zamiłowanie pracy, dobra; czyż jakiegokolwiek zamiłowanie da się wpoić chłostą? Nie! Istotą bowiem moralnego wychowania nie jest zwalczanie zła, lecz zapobieganie złu.

Wyrażam to niezłomne i nieklamane przekonanie, że są u nas idealne matki i ojcowie wzorowi i że troska o sprawy wychowania leży na sercu najszerszym świadomym celu sferom obywatelskim. W tępieniu rozplenionego dzisiaj wśród młodzieży naszej nadmiaru zła potrzeba zbiorowego harmonijnego wysiłku ogółu i wyrobienia w nim tego niezłomnego przeświadczenia, że wychowanie młodego pokolenia to

STANISŁAW ŻYTYŃSKI
major W. P.

Zagadnienie współdziałania wojska w pracy wychowawczej

Spośród szeregu aktualnych zagadnień, zagadnienie wychowania młodzieży wysuwa się dziś na miejsce pierwszoplanowe. Normalizacja stosunków obejmująca coraz to nowe wycinki życia państwowego, jako wyraz krzepnięcia nowych form naszej struktury ustrojowej, musi jak najszybciej objąć i tę zasadniczą dziedzinę, jaką jest wychowanie młodzieży. Jasnym jest, że sama szkoła nie wyczerpuje całokształtu tego zagadnienia. Na odcinek ten należy skierować baczną uwagę wszystkich czynników zajmujących się wychowaniem i wykorzystać także wszystkie wychowawcze środki pozaszkolne jak np. wpływ środowiska rodzinnego, organizacji młodzieżowych, sportowych itp.

Jednym z takich czynników jest również Wojsko.

Nowoczesna wojna wymaga od żołnierza nie tylko tężyzny fizycznej, ale i głębokiego zrozumienia konieczności walki, zdyscyplinowania, siły woli i inteligencji. W ciągu krótkiego okresu służby wojskowej tych cech charakteru i właściwości psychicznych nie można w żołnierzu rozbudzić i ugruntować. Zadania te stoją przed szkołą i wychowaniem pozaszkolnym. I dlatego dla Wojska nie jest obojętne, jaki kierunek nadaje się wychowaniu młodzieży, jaki duch panuje w szkole i w jakim stopniu szkoła przysposabia młodzież do przyszłej służby wojskowej.

W psychice młodzieży tkwią głęboko zakorzenione tradycje tęsknoty za mundurem i bronią. Sentyment młodzieży do Wojska uzewnętrznia się często w naiwnym pragnieniu „po-brzękiwania szabelką i ostrogami” lub olśniewaniem „czarem munduru”, ale wśród szere-

alfa i omega naszego istnienia. Zagadnieniu temu musi szkoła, dom i ogół społeczeństwa poświęcić baczną troskę. Nasza codzienna, tygodniowa, miesięczna prasa powinna zasadniczym zagadnieniom wychowania poświęcać więcej miejsca i uwagi, a nie ograniczać się tylko do miotania pod nogi kamieni ożywionego najlepszą myślą, wolą i ideą marnie wynagradzanego zresztą ciała nauczycielskiego.

Mickiewicz, a za nim Stanisław Szczępanowski powiedział, że „Zbawienie ojczyzny leży nie w kombinacjach, programach konserwatywnych lub demokratycznych, spiskach, knowaniach lub koteriach, ale w odrodzeniu moralnym narodu”.

To odrodzenie zacząć się musi od pokolenia najmłodszego, wychowanego w duchu narodowym, opartym na głębokich podstawach rzetelnych i prawdziwych idei demokratycznych.

gu dzisiejszych uczniów szkół średnich znajduje się także wielu niedawnych żołnierzy armii podziemnej, walczących w szeregach AL i AK, lub bohaterskich powstańców ginących na ulicach Warszawy, wśród których tkwi głębokie zrozumienie istotnych zadań Wojska i jego roli społecznej. Pogłębienie i rozszerzenie tego zrozumienia wśród jak najszerszych rzesz młodzieży jest dzisiaj ważnym zadaniem wychowawczym. Niestety w ciągu 2-letniego okresu odbudowy naszej państwowości nie wiele na ten temat zostało zrobione. Przeciwnie, czynniki nieodpowiedzialnej propagandy autydemokratycznej starały się jak najmocniej pogłębić rozdział między młodzieżą a Wojskiem, co sprawiło, że młodzież dziś nie zna prawdziwego oblicza Odrodzonego Wojska Polskiego i nie zdaje sobie sprawy z tych ogromnych przemian, jakie się dokonały w jego strukturze.

Nawiązanie łączności Wojska ze szkołą i uświadomienie młodzieży idei i tradycji Odrodzonego Wojska Polskiego, oto aktualne zadanie wymagające natychmiastowej realizacji.

W tym celu uzgodniono zasadniczy punkt widzenia wojskowych władz Dowództwa Okręgu i Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego ustalając szczegółowe ramy współpracy Wojska z młodzieżą. Współpraca ta odbywać się będzie w 3-ch zasadniczych płaszczyznach:

- a) współpraca z młodzieżą szkolną,
- b) współpraca ze związkami i organizacjami młodzieżowymi (ZWM, TUR, Młodzież Demokratyczna, Harcerstwo, Młodzieżowe organizacje sportowe, PW. i WF., Hufce budowlane „Świt” i td.).

Bezpośrednio z tymi zagadnieniami łączy się c) współpraca z nauczycielstwem szkół powszechnych, średnich i zawodowych.

Celem zasadniczym tej akcji w pierwszym okresie współpracy będzie zbliżenie młodzieży do Wojska i takie oddziaływanie na nią, by młodzież odczuła i zrozumiała, że Odrodzone Wojsko Polskie jest Wojskiem Narodu i że jest jej drogą i bliskie.

Dla osiągnięcia tego celu opracowano szereg zasadniczych form bezpośredniej współpracy oraz zaplanowano szeroką akcję informacyjno-propagandową w formie wykładów i referatów zarówno wśród młodzieży, jak i w środowiskach wychowawczych oraz w radio, a także w formie szeregu artykułów w prasie młodzieżowej, pedagogicznej, szkolnej i pozaszkolnej.

Szczegółowy przegląd konkretnych form współpracy przedstawia się następująco:

I. Współpraca Wojska z młodzieżą szkolną

1) Związywanie poszczególnych zakładów szkolnych z odpowiednimi jednostkami wojskowymi stacjonującymi w danych garnizonach, w celu:

a) organizowania pogadanek informacyjnych o Wojsku Polskim dla młodzieży przez odpowiednich oficerów jednostki,

b) wzajemnego odwiedzania się dla nawiązania bezpośrednich węzłów koleżeńskich. Spotkania te powinny mieć zawsze formę odpowiednio atrakcyjną jak na przykład: pokaz sprzętu lub broni, występ chóru, przedstawienie teatralne, uroczyste ogniska itp.,

c) wymiany imprez artystycznych,

d) wymiany artykułów do gazetek ściennych,

e) obsługi zakładu szkolnego ruchomym aparatem filmowym,

f) pomocy wojska w organizowaniu wycieczek i imprez sportowych (np. delegacja młodzieży na święto pułkowe).

2) Pomoc młodzieży w organizowaniu bibliotek wojskowych (zagadnienie to można rozpracować w formie wspólnej zbiórki książek, przeprowadzonej przez wojsko i młodzież, a uzyskane książki rozdzielić, zależnie od treści, do biblioteki pułkowej i szkolnej).

3) Przekazywanie niektórych wydawnictw o Wojsku Polskim do bibliotek szkolnych.

4) Organizowanie w szkołach kół TPZ ze ściśle określonym zakresem pracy.

5) Opieka nad chorymi i rannymi żołnierzami (zadanie dla kół młodzieżowych PCK).

6) Uaktywnienie pracy w ramach PW i WF. Wykorzystanie młodzieżowych hufców szkolnych do wykonywania nadzwyczajnych prac w czasie poza nauką np. w formie budowy plaży, stadionu sportowego itp. z równoczesnym propagandowym podkreśleniem zagadnienia odbudowy.

7) Wspólne odwiedzanie zakładów pracy i bezpośredni kontakt z środowiskiem robotni-

czym (np. przemówienie żołnierza lub oficera, występy artystyczne młodzieży).

II. Współpraca ze związkami i organizacjami młodzieżowymi

1) Nawiązanie bezpośredniej łączności przez jednostki wojskowe ze związkami i organizacjami młodzieżowymi, mającymi siedzibę w danych miastach garnizonowych.

2) Stałe informowanie wojska przez zarządy związkowe i organizacje młodzieżowych o masowych zebraniach i imprezach, organizowanych przez nie i udział w nich delegowanych oficerów.

3) Wprowadzenie do programu kursów poszczególnych związków i organizacji młodzieżowych wykładów informacyjnych o Wojsku Polskim i dostarczenie odpowiednich prelegentów spośród oficerów.

4) Inspirowanie międzyorganizacyjnych zebrań młodzieży, organizowanie międzyzwiązkowych klubów dyskusyjnych i zapewnienie odpowiednim oficerom udziału w dyskusjach.

5) Organizowanie odwiedzania jednostek wojskowych przez poszczególne organizacje i związki młodzieżowe (patrz pkt. 1) b. ust. I. Współpraca z młodzieżą szkolną).

6) Analogiczne formy współpracy jak z młodzieżą szkolną z dostosowaniem do warunków organizacyjnych poszczególnych związków i organizacji (p. pkt. 1) c, d, f i pkt. 2), 3), 6 i 7).

7) Stawianie przed młodzieżą zrzeszoną w poszczególnych związkach i organizacjach konkretnych żądań i pomoc w ich realizacji.

III. Współpraca z nauczycielstwem

1) Udział przedstawicieli wojska w konferencjach i zebraniach nauczycielskich o charakterze ogólnym na zaproszenie władz szkolnych w celu:

a) stałego uzgadniania bieżących zagadnień związanych z pracą wojska na terenie szkół,

b) informowania nauczycielstwa o postępie i wynikach pracy z młodzieżą szkolną,

c) informowania nauczycielstwa o metodyce wychowania i ogólnego dokształcania wojska (konferencje konsultacyjne).

2) Udział nauczycielstwa w zebraniach oficerskich i imprezach wojskowych na zaproszenie d-twa jednostki.

3) Udział delegowanych oficerów w ogólnych zebraniach dyskusyjnych nauczycielstwa na zaproszenie poszczególnych zarządów Kół ZNP.

4) Udział nauczycielstwa (szkół średnich) w ogólnym nauczaniu oficerów w charakterze wykładowców w gimnazjach i na dokształcających kursach wojskowych).

5) Specjalne wykłady nauczycielstwa poświęcone zagadnieniu metodyki nauczania (dla oficerów jednostek na zaproszenie dowództwa).

Wymienione w powyższych punktach zasadnicze formy współpracy nie wyczerpują całości zagadnienia, jest to raczej program mini-

malny, konieczny do jak najszybszego wykonania i możliwy do odpowiedniego rozszerzenia go w miarę realizacji. Częściowe choćby wykonanie tego programu przełamie wśród młodzieży nurtujące jeszcze do dzisiaj opory i fałszywe nastawienie, a doprowadzenie do szerokich rzesz słów prawdy o dzisiejszym wojsku zwiąże młodzież z wojskiem nierozrwalnymi węzłami sympatii.

PRZEGLĄD OSTATNICH WYDAŃNICTW.

Ludzie wolni są braćmi — opracował Henryk Mościcki — Wydawnictwo M. Kot — Kraków 147, str. 126.

Ten pierwszy tom Biblioteki Historycznej ukazującej się pod hasłem „Przeszłość — Przyszłość” — poświęcony jest 150-tej rocznicy utworzenia Legionów Dąbrowskiego. Autor zebrał tutaj obrazy, dokumenty i wspomnienia dotyczące dziejów powstania Legionów, ich bohaterskich walk na pobojuwiskach Europy, oraz ich żałobnego końca na San Domingo, gdzie „z 3.700 chłopów, jak dzwona bukowe, zostało żywych 300”. Obok autentycznych dokumentów, odezów, listów, mów Dąbrowskiego, Kościuszki, Kniaziewicza i in., znajdziemy tu pierwotny tekst „Pieśni Legionów” J. Wybickiego, pełny tekst „Wiersza do Legionów Polskich Cypriana Godebskiego, urywki z prelekcji paryskich Mickiewicza oraz z utworów Sienkiewicza, Berenta, Żeromskiego, związane z epoką, a nadto wiersze Konopnickiej i Oppmana dotyczące Legionów, — nie brak wreszcie wyjątków ze znakomitych dzieł i rozpraw naukowych odnoszących się do tych czasów. Całość poprzedzona została obszernym wstępem pióra prof. Henryka Mościckiego, gdzie między innymi czytamy: „Przeszło przez Legiony ogółem 805 oficerów i około 20 tysięcy podoficerów i żołnierzy, większość z nich powróciła do kraju i stanowiła kadry dla wojska Księstwa Warszawskiego i Królestwa... Powracający do Ojczyzny stali się legionieści krzewicielami nowych idei, które przenikały do ludu i młodzieży. Wzniosły patriotyzm godzili z najczystszyim poczuciem demokracji i humanitaryzmu pomni hasła, iż „kto nie jest gorliwym obywatelem swego narodu, ten nie może być przyjacielem ludzkości”.

Książka ta powinna się znaleźć w każdej bibliotece szkolnej i świetlicowej, przynosi bowiem bogaty i obiektywny materiał dotyczący początków „epopei Napoleońskiej” tak chętnie przez wielu u nas od kilku pokoleń idealizowanej.

Gustaw Olechowski — Zwiedzamy Danię. — Seria Geograficzna. Nakł. Państw. Zakł. Wydawn. Szkolnych — Warszawa 1946. — Str. 42. Ryc. 37. — Cena 40 zł.

„Duńczycy należą do tych niewielu narodów małych, które przez pracę, oświatę i panowa-

nie rozumu potrafiły tak podnieść wartość człowieka, że zdołał on rozwinąć do najwyższego stopnia wszystkie możliwości swego kraju. Oparli oni swoją pracę na solidarności społecznej, wzajemnej pomocy, wolności człowieka, rozumnych prawach i na oświacie powszechnej. Analfabetów w ogóle nie ma. Ten mały naród ma 210 dzienników, z których wiele bije po 100.000 egzemplarzy. Dania wydaje rocznie tysiąc nowych książek, bijąc wszystkie rekordy najkulturalniejszych krajów Europy i Ameryki”. Bogactwo swoje zawdzięcza Dania morzu, rolnictwu (reformę rolną przeprowadzono tam przed kilkudziesięciu laty) — i spółdzielczości. Oto synteza książki, w której autor zawarł swe wrażenia i spostrzeżenia z podróży do tego małego, a przodującego dziś Europie pod względem oświaty, kultury rolnej i dobrobytu kraju. „Byłoby bardzo pożądane, — konkluduje — żeby nasza młodzież wiejska urządziła zbiorowe wycieczki do Danii dla zwiedzenia wzorowych zagród włościańskich, zapoznania się z organizacją spółdzielni, szczególnie teraz, gdy w Polsce reforma rolna zaczęła nową erę w gospodarstwie wiejskim”. — Książka ta jest pozycją wyjątkowo cenną dla wszystkich szkół wiejskich i rolniczych, toteż została zalecona do bibliotek szkolnych.

August Maksymilian Grabowski — Podróż do Prus — opracowała Krystyna Pieradzka. — Państw. Zakł. Wydawn. Szkolnych. Warszawa 1946. Str. 42. — Cena 35 zł.

A. M. Grabowski należy do szeregu tych zapomnianych naszych pisarzy, których dopiero teraz wydobywa się z bibliotecznego pyłu zapomnienia dzięki temu, że dzieła ich wskutek zasadniczych przemian, jakie się dokonały w obecnych czasach nabrały niezwyklej aktualności. Jego wrażenia z podróży do Prus w r. 1844 stanowią niezbité świadectwo, że Mazury i Warmia jeszcze sto lat temu mimo germańskiego ucisku i zalewu były ziemiami etnograficznie polskimi a to tylko dzięki niezachwianej postawie prostego ludu: „rolnik, rybak, ogrodnik, rzemieślnik nawet, zatrzymali mowę ojców, pogardził nią, albo zaniedbał kupiec, urzędnik, szlachcic i w ogóle każdy bogatszy”. Wiele uwag i myśli rozsianych po tej książce znalazło dzisiaj dopiero uznanie lub urzeczywistnienie, wiele pytań dziś dopiero doczekało się odpowiedzi. Np.: „Ojcowie nasi odstępowali Niemcom własne kraje, oddawali swoich braci w germańskie poddaństwo, sami zaś rzucali się na zdobycz niewolników w stronę przeciwną”, albo „przez utratę Morza Bałtyckiego Polska straciła swoje znaczenie i byt. Szkoda, że rycerstwo polskie nie budowało zamków na wysokich brzegach tego morza, jak budowało na brzegach Dniepru”, — albo wreszcie „Polak na swoich obszarach wykształca się na religijnego, łagodnego, patriarchalnego poddasznika.

Na pomorskiej ziemi, nad brzegiem Bałtyku, może się usposobić na niezmiennego, milczącego bohatera... tam to wykształcają się tacy ludzie, jakich właśnie Polska nie ma, a jacy jej są najpotrzebniejsi“.

Książka zasługuje na to, by ją oddać w ręce młodzieży. Młodzież dowie się z niej, że wiele z tych myśli i haseł, które się dziś uważa za nowe i które dlatego budzą wśród niej nieufność, ma za sobą długą tradycję istnienia.

Zbyszko Bednorz. — Od Opola do Wrocławia. Seria: Ziemie Odzyskane Nakł. Państw. Zakł. Wyd. Szk. Warszawa 1946. Str. 54. Cena 38 zł.

Cykl artykułów i reportaży zawartych w tej książeczce a napisanych w połowie 1945 r., przedstawia Śląsk w pierwszym okresie odbudowywania tam polskości. Chociaż wiele spraw uległo do dziś dnia na Śląsku zasadniczej zmianie, książka — jako pewnego rodzaju dokument historyczny — posiada trwałą wartość. Autor jej — rdzenny Ślązak, Polak z krwi i kości — dzieli się z czytelnikami szczerze i poprostu swymi spostrzeżeniami, troskami — i radościami patrząc hacznie na wszystko, co się na Śląsku dzieje i dokonywa.

Z dumą opowiada, jak to Europa Zachodnia potrafiła skolonizować w ciągu dwustu lat całą Amerykę, a państwo niemieckie mimo olbrzymich wysiłków, nie zdołało skolonizować śląskiej ziemi. Z radością pisze o dziesiątkach tysięcy dzieci śląskich, które — do niedawna pozbawone szkoły polskiej i germanizowane dziś pobierają naukę w ojczystym języku. — Natomiast troską go napawa brak fachowców-techników i inżynierów, o których wołają Śląskie zakłady przemysłowe. Książka ta powinna trafić do rąk młodzieży i zachęcić ją do poznania ziemi śląskiej i do pracy dla niej i dla dobra Państwa.

Jan Sokołowski. — O sprytnym wronie, psotnym kruku i ich krewniakach — Seria Przyrodnicza — Nakł. Państw. Zakł. Wyd. Szkoln. — Warszawa 1946, str. 32. Cena 26 zł.

Wrony i ich krewniaki nie cieszą się u nas sympatią — z jedynym wyjątkiem sroki, której obecność w pobliżu domu zapowiada jakoby miłych gości. Tymczasem książka Sokołowskiego dzięki swoim narracyjnym walorom zwalcza w czytelniku zadawnione uprzedzenia do całej tej gromady czarno upierzonych ptaków i skłania do innego na nie spojrzenia — wykazując zarówno ich inteligencję, jak i pożytek, wskutek czego może stanowić bardzo wdzięczną i pouczającą lekturę zwłaszcza dla tych młodocianych czytelników wiejskich, którzy niszcząc gniazda ptasie, ze szczególną pasją zwracają się przeciw wronom czy gawronom dopatrując się w nich szkodników, a w głosie ich wróżby nieszczęścia.

Wi. z.

Stanisław Pietkiewicz — Klimaty kuli ziemskiej. Wydawnictwo: Państw. Zakł. Wydawnictw Szkolnych, Warszawa 1946. — Str. 161. Ilustracji 46. — Cena 85 zł.

Wydanie zarysu klimatologii należy przyjąć z dużym zadowoleniem, gdyż do tej pory w literaturze dostępnej nauczycielowi geografii istniały, albo szczegółowe opracowania dotyczące specjalnych zagadnień, albo dział klimatu potraktowany był łącznie z meteorologią i przedstawiony zazwyczaj zbyt ogólnie, rozprawa więc Pietkiewicza uzupełnia poważną lukę i jest wielce przydatną nauczycielowi geografii w jego pracy domowej i szkolnej.

Rozplanowanie pracy jest następujące: w pierwszych rozdziałach jest mowa o poszczególnych składnikach klimatu, przy czym pewne zagadnienia wymagają od czytelnika przygotowania naukowego i orientacji w przedmiocie, zwłaszcza przy odczytywaniu mapek, rysunków czy też wykresów zawartych w książce. Natomiast rozdziały omawiające podział dziedzin klimatycznych, ich cechy i występowanie są przedstawione w sposób prosty, jasny, niemniej szczegółowy i dają możliwość wnikania w związki i zależności szeregu zjawisk podstawowych. Tabele danych klimatycznych mogą posłużyć jako materiał statystyczny przy sporządzaniu wykresów w szkole.

W końcu zebrane pytania i zadania winny być przez nauczycieli geografii wykorzystane. Dodany skorowidz ułatwi korzystanie z książki.

B. i W.

Czasopisma

Po przerwie wojennej ukazał się pierwszy podwójny numer miesięcznika „Orli Lot“ organu Kół Krajoznawczych Młodzieży. Numer poświęcony jest sprawom programowym, organizacyjnym oraz zagadnieniu poznania Ziemi Odzyskanych. Pismo pragnie obudzić działalność młodzieżowych Kół Krajoznawczych, które „mają już poza sobą 20-letnią tradycję, mają swój poważny dorobek, mają swój wkład do skarbcza nauki polskiej, wychowały już szereg krajoznawców, którzy dziś zajmują poważne stanowiska w nauce polskiej, w wychowaniu młodego pokolenia, w pracy społecznej — i są organizatorami życia gospodarczego“. Naczelnym hasłem Młodzieżowych Kół Krajoznawczych jest hasło: „Poznać, aby ukochać! — Poznaj Swój Kraj i Ojczyznę służ“.

Tablice anatomiczne

Wielkopolska Księgarnia Wydawnicza pod Zarządem Państwowym w Poznaniu (Al. Marcinkowskiego 21) wydała ostatnio komplet 10-ciu barwnych tablic anatomicznych wraz z tekstem objaśniającym w opracowaniu prof. Godyckiego — w cenie 850 zł. Tablice odznaczają się nader starannym wykonaniem i stanowią cenną pomoc naukową z zakresu przyrodzawstwa.

Ponadto nadesłano do Redakcji następujące podręczniki:

A. M. Rusiecki — A. Zarzecki, — Z. Chwiałkowski, — W. Schayer — Arytmetyka z geometrią na kl. V. szk. powsz. — Państw. Zakł. Wydawn. Szkolnych — Warszawa 1946. — Str. 304. — Cena 80 zł.

Zofia Zalewska i Gustaw Wuttke — Poznaj swój kraj! Przyroda i geografia dla kl. IV szk. powsz. Cz. I. Państw. Zakł. Wydawn. Szkoln. Warszawa 1946. Str. 307. Rys. 271. Tablic 20. Map 1. Cena 85 zł.

Józefa Rytłowa — Nauka pisania dla kl. II. szk. powsz. Państw. Zakł. Wydawn. Szkoln. Warszawa 1947. Str. 78. Cena 30 zł.

Kazimierz Popiński — Podręcznik sygnalizacji. — Biblioteka Harcerska, wydanie III. Państw. Zakł. Wydawn. Szkoln. Warszawa 1947. Str. 156, rys. 121. Cena 140 zł.

Inż. Wincenty Czerwiński — Zasady chemii i materiałoznawstwo — Podręcznik dla szkół zawodowych przemysłu metalowego Państw. Zakł. Wyd. Szkoln. Warszawa 1947. Str. 128. Rys. 23. Cena 65 zł.

A. Chałubińska i M. Janiszewski. Ćwiczenia geograficzne. Świat. Część ogólna. Państw. Zakł. Wydawn. Szkolnych. Warszawa 1947. Str. 8. Cena 10 zł.

Nakładem Spółdzielni Księgarskiej „Czytelnik” w Krakowie ukazały się następujące wydawnictwa Biblioteki Powszechnych Uniwersytetów Robotniczych pod redakcją St. Fr. Czarnieckiego:

T. I. L. Staronka — Sens istnienia — Przystępny zarys filozofii.

T. II. Z. i F. Gross — Socjologia partii politycznej.

T. III. K. Grzybowski — Demokracja angielska.

T. IV. W. Wilkosz — Człowiek stwarza naukę.

T. V. P. Korkowski — Problematyka gospodarki planowej.

T. VI. W. Siedlecki — Wprowadzenie do nauki o spółdzielczości.

T. VII. I. Fik — Rodowód społeczny literatury polskiej.

T. VIII. K. Grzybowski — Demokracja Stanów Zjedn. A. P.

Wydawnictwa powyższe zostaną omówione obszerniej w następnych numerach Dz. Urz.

Wl. Z.

KRONIKA I SPRAWOZDANIA

Zebrań Wojewódzkiej Komisji Kolonii i Półkolonii. Dnia 13 marca br. odbyło się w Kuratorium Okr. Szk. Krak. pod przewodnictwem Kuratora ob. Włodzimierza Gałęckiego zebrań Woj. Komisji Kolonii i Półkolonii. Na porządku dziennym sprawa organizacji akcji letniej w br. Na wstępie ob. Nacz. W. Bogdanowicz odczytała opracowaną przez Ministerstwo

Oświaty instrukcję dla kolonii letnich, która określa ramowy skład Komisji Wojewódzkich i Powiatowych, podaje, kto ma prawo korzystać z akcji letniej, mówi o organizacji nadzoru nad dziećmi, o zaopatrywaniu kolonii w żywność, funduszach itp., a następnie przedłożyła plan akcji w Okręgu Krak. Akcja kolonii i półkolonii letnich obejmie dzieci i młodzież w wieku od lat 3—18, w pierwszym rzędzie te, co tego przede wszystkim ze względu na stan swego zdrowia i warunki materialne potrzebują, a więc dzieci słabe, anemiczne, zagrożone gruźlicą, sieroty z rodzin zastępczych, dzieci z rodzin obciążonych licznym potomstwem, dzieci z domów dziecka. Przewiduje się, że w Okręgu Krakowskim akcją kolonijną objętych zostanie w br. 175 tysięcy dzieci i młodzieży, przy czym ogólny koszt całej akcji oblicza się na 337 milionów złotych. W szczególności umieszczonych zostanie:

na koloniach	50 tys. dzieci	kosztem	150 mil.
na półkolon.	100 „ „ „	„	150 „
w dziecińcach			
wielkich	25 „ „ „	„	37 „

Koszt utrzymania jednego dziecka w ciągu 1 miesiąca na kolonii oblicza się na 3.000 zł, na półkolonii i w dziecińcu wiejskim 1500 zł. Zważywszy, iż w b. roku kolonie letnie nie będą korzystały z przydziałów po cenach sztywnych, ale będą się zaopatrywały w żywność na wolnym rynku, głównie za pośrednictwem „Społem”, które podjęło się poprzez swoje Oddziały rozprowadzić postawowe środki żywności — koszty utrzymania można uznać za nie wygórowane. Akcja letnia czerpie środki głównie z kredytów Ministerstwa Oświaty, ponadto pewną część kosztów pokryje Opieka Społeczna, rodzice, znajdujący się w lepszych warunkach materialnych, wreszcie ofiarność społeczna. Wobec tego, że rozporządzone fundusze są za szczupłe, planuje się urządzenie 2 „tygodni kolonii letnich”, a mianowicie pierwszy odbędzie się w czasie od 18—24 maja, drugi 8—14 czerwca. Na podkreślenie zasługuje, iż Ministerstwo Komunikacji przyznało wyjeżdżającym na kolonie 75% zniżkę na przejazdy kolejami państwowymi do punktów kolonijno-obozowych. Plan rozmieszczenia kolonii dla dzieci naszego Okręgu przewiduje poza koloniami na terenie woj. Krakowskiego także i kolonie nad morzem.

W związku z referatem ob. Bogdanowiczowej rozwinęła się żywa dyskusja, w której wysunięto cały szereg postulatów, między innymi, aby: zwrócić się do „Społem” o zarezerwowanie żywności na kolonie, zwrócić się do Zarządów gmin, na terenie których organizowane będą kolonie, o zwolnienie z taksy klimatycznej obozów i kolonii, organizować kursy dla przeszkolenia pracowników kolonijnych, zwrócić się do Dyrekcji Szkół Pielęgniarskich o przydzielenie praktyk na koloniach, a do Z. H. P. o przysposobienie starszych harcerek do

służby sanitarnej, zorganizować kolonie dla dzieci w wieku przedszkolnym już od 15. VI. Po ustaleniu składu osobowego Woj. Komitetu Wykonawczego zebranie zakończono.

ŚWIĘTO OŚWIATY

Dnia 22 marca br. odbyła się w Kuratorium konferencja Wojewódzkiego Komitetu Święta Oświaty w Krakowie. W konferencji wzięli udział przedstawiciele Związku księgarzy, bibliotekarzy, archiwistów i plastyków, oraz firm wydawniczych, szkolnictwa, prasy i radia. Ob. Wizyt. G. Dulębina, przewodnicząca konferencji, omówiła w dłuższym przemówieniu cel i znaczenie „Święta Oświaty” oraz naszkicowała program obchodu na terenie Okręgu Krakowskiego.

„Święto Oświaty” odbędzie się w br. w niedzielę dnia 4 maja. Organizacją zajmują się Komitety Wojewódzkie, oraz Komitety powiatowe i gminne w oparciu o aparat szkolny przy czynnym współdziałaniu organizacji społecznych, oświatowych i młodzieżowych oraz przedstawicieli świata artystycznego.

Podobnie jak w r. ub. Święto Oświaty będzie zorganizowane pod hasłem odbudowy książki polskiej i bibliotek publicznych, dlatego na całość programu „Święta” winny się złożyć odpowiednia propaganda oświaty i książki za pośrednictwem odczytów, pogadanek, akademii, artykułów prasowych i radiowych, wystaw książek zarówno w bibliotekach i księgarniach, jak i szkołach, zwiedzanie drukarni, księgarń i bibliotek, konkursy wystaw księgarskich, wieczory literackie i świetlicowe poświęcone książce itp.

Program przewiduje również zbiórkę pieniędzy na publiczne biblioteki powszechne i szkolne, przy czym na biblioteki publiczne przeznaczona jest 75%, na szkolne 25% ogólnej sumy uzyskanej ze zbiorów. Dla powiatów i gmin, które szczególnie wyróżnią się w akcji zbórkowej i osiągną najlepsze wyniki pod względem wysokości zebranych kwot w stosunku do ilości mieszkańców, Ministerstwo Oświaty przewiduje nagrodę 200 kompletów książek,

z których każdy obejmuje 100 tomów najnowszych wydawnictw.

Materiały propagandowe i informacyjne wraz ze specjalnym numerem „Bibliotekarza” roześle Centralny Komitet „Święta Oświaty” w Warszawie.

Po referacie ob. wiz. Dulębiny rozwinęła się dyskusja, w której wysunięto cały szereg projektów: a) urządzić w Krakowie jedną z wystaw książki pod hasłem: Ziemia Krakowska w literaturze, b) przy rozplanowaniu wystaw uwzględnić dzielnice robotnicze, c) dla dzieci wznović w teatrze R. T. P. D. interesujące przedstawienie — „Abecadło z pieca spadło”, d) odbyć wędrowkę z mikrofonem po wystawach książki i przeprowadzić transmisję z Domu Literatów i i. Na zakończenie wyłoniono kilka sekcji, które przystąpiły niezwłocznie do pracy.

z.

OD REDAKCJI

Niektóre szkoły wpłacają prenumeratę na konto Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego i nie podają swego adresu, bądź podają adres nieczytelny, wskutek czego buchalteria nie jest w możności odnotować, kto wpłaca daną kwotę. Uprasza się zatem Prenumeratorów Dz. Urz. o każdorazowe podawanie czytelnym piśmem na odcinkach czekowych PKO. dokładnego adresu wpłacającego prenumeratę.

Z uwagi na wzrost kosztów druku cena Dziennika Urzędowego K. O. S. K. na II-gi kwartał br. zostaje podniesiona na 180 zł, którą to kwotę należy wpłacić jednorazowo z góry na m-cie kwiecień, maj i czerwiec br.

Jednocześnie przypomina się, że nie wszyscy Prenumeratorzy wpłacili prenumeratę za I-szy kwartał br. w wysokości 150 zł, a są i tacy, którzy zalegają z opłatą prenumeraty za rok 1946.

Firmy Wydawnicze, które pragną aby ich Wydawnictwa zostały omówione w Dzienniku Urzędowym i zalecone szkołom, winny przelać egzemplarze okazowe do Redakcji.

Nakładem Wydawnictwa: DZIENNIK URZĘDOWY KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO
KRAKOWSKIEGO

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, ul. DIETLA 90, p. III, pok. Nr. 4, telefon 599-17.

Prenumerta kwartalna 150 zł. Cena niniejszego numeru wynosi 55 zł. Konto P. K. O. Nr. IV-840.

Zakłady graficzne „Litodruk” w Krakowie M — 19805

